

Forsøg med danske og fremmede Stammer af Kløver- og Græsarter.

III. 1914—1917.

Ved E. Lindhard.

126. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I August 1913 blev der gennem Landbrugsbladene udsendt Indbydelse til Deltagelse i Dyrkningsforsøg med danske Stammer af Kløver- og Græsarter.

Der kunde herefter i 1914 og i 1915 anlægges Forsøg med danske Stammer af nedennævnte fleraarige Arter, nemlig: 1) Hundegræs. 2) Almindelig Rajgræs, 3) Timothe, 4) Eng-Svingel, 5) Hvidkløver og 6) Alsikekløver og i 1915 og 1916 med de toaarige Arter: 7) Ager-Hejre, 8) Gul Rundbælg og 9) Humle-Sneglebælg. Til Sammenligning med de indsendte Stammer er dyrket enkelte Stammer fra Tystofte Forsøgsstation samt forskellige indkøbte Prøver.

Forsøgene er udlagte i Dæksæd og har henligget til Udbyttebestemmelse for de fleraarige Arters Vedkommende i to Aar, nemlig 1915—16 og 1916—17, og for de toaarige Arters Vedkommende i 1916 og 1917. De er udførte ved Lyngby, Tystofte, Askov, Studsgaaard, Borris, Herning Lavmose og Tylstrup.

Beretningen er udarbejdet af Forsøgsleder E. Lindhard.

Bestyrerne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I August Maaned 1913 udsendtes Indbydelse til Deltagelse i 3. Række af Dyrkningsforsøg med danske Stammer af Kløver- og Græsarter. Indbydelsen havde følgende Ordlyd:

Forsøgenes Formaal er at undersøge Dyrkningsværdien af de Stammer af Kløver- og Græsarter, hvormed der drives Frøavl her i Landet.

Den første Forsøgsrække blev gennemført i 1909—1912 og Beretning offentliggjort i Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 20. Bind, Side 169 o. følg. En anden Forsøgsrække blev udlagt i 1911 og 1912 og afsluttes i 1914, hvorefter Beretning kan ventes i 1915.¹⁾

Indhyldelsen gælder, for saa vidt Tilslutningen bliver tilstrækkelig stor, alle Græsmarkens Foderplanter.

Forsøgene udføres i Almindelighed ved 4 Forsøgsstationer samtidig, 2 i Jylland og 2 paa Øerne; der udlægges 2 Aar efter hinanden, 1914 og 1915, med de samme Arter og de samme Stammer, og hvert Forsøg henligger derefter i Reglen i 2 Aar til Udbyttebestemmelse. Forsøgets Varighed fastsættes nærmere for hver enkelt Art.

Resultaterne kan ventes offentliggjorte, naar den sidst udlagte Mark har ligget 2 Aar i Græs, altsaa i Forsommeren 1918. Beretningen vil omfatte en fuldstændig Redegørelse for Forsøget, Navnene paa samtlige Indsendere samt alle øvrige Oplysninger om de enkelte Stammer.

Adgang til at deltage i Forsøgene har, saa vidt Pladsen tillader det, enhver dansk Frøavler, hvis Stamme ikke har været optaget i et af de foregaaende Forsøg eller er anmeldt af en anden med ældre Ret til Stammen.

Deltagerne maa afgive alle ønskede Oplysninger om Stammen og (sædvanlig inden 1. Januar) indsende det fornødne Kvantum Saasæd til Forsøgsvirksomheden.

Stammer, der ønskes optagne i Forsøgene, maa anmeldes til Forsøgsleder *E. Lindhard*, Tystofte pr. Tjæreby, inden 1. September dette Aar.

København, den 1. August 1913.

Statens Planteavlsudvalg.

I det følgende er der afgivet Beretning om Forsøgsresultaterne for hver Art for sig og i samme Orden, hvori disse Arter er nævnte i Forordet. Almindelige Oplysninger om Jordbundsforhold, Vejrforhold og Gødning paa Forsøgsstederne er givet i en samlet Efterskrift.

Hundegræs.

Forsøgene har omfattet 9 danske Stammer, der i det følgende er ordnede i Rækkefølge efter den gennemsnitlige Størrelse af Høudbyttet fra samtlige Forsøg.

1) Hundegræs af Olsgaards Stamme, der har deltaget i begge de foregaaende Forsøgsrækker og i begge staaet højest i Udbytte. Frøet er indkøbt som Stamfrø fra Danske Landboforeningers Frøforsyning, Roskilde.

2) Hundegræs, Tystofte Nr. 2, tiltrukket af Forsøgsleder *N. P. Nielsen*. Ogsaa denne Stamme har deltaget i Forsøgene 1909—12 og 1911—14.

¹⁾ Sml. 95. Beretning, 22. Bind, 1915, Side 365—425.

3) Hundegræs fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, tiltrukket af *Karl A. Jørgensen* ved Udvalg af Planter efter dansk Handelsfrø. Udvalg er foretaget i 1910, Frøet avlet i 1911.

4) Hundegræs Nr. 2 fra Aktieselskabet L. Dæhnfeldt, Odense, og

5) Hundegræs Nr. 32 fra samme Firma er begge tiltrukne ved Familieavl af en dansk Stamme, som blev Nr. 4 ved Forsøgene i 1911—14. Denne Stamme har været dyrket hos Godsejer *Lawaetz*, Kallundborg Ladegaard, der atter har modtaget den fra Proprietær *Chr. Jespersen*, Tranderup.

6) Hundegræs Nr. 39 fra *Jens Hvidberg*, Struer. Stammen er udvalgt efter Sammenligning af Afkommet af 350 Planter, hvis Oprindelse ikke er sikkert kendt. Familieavlen begyndte i 1909.

7) Hundegræs fra Gaardejer *Jacob A. Smidt*, Ølsted pr. Hinnerup, Jylland. Prøven er avlet efter Frø, som er indkøbt i 1911. Det angives, at Stammen er ualmindelig yderlig, og at der har været draget Omsorg for at forbedre den ved Familieavl.

8) Hundegræs fra Aktieselskabet »Dansk Frøavlskompagni og Markfrøkontoret Trifolium«. Partiet stammer ned fra en Prøve amerikansk Hundegræs. Stammen har deltaget i Forsøgene 1911—14 under Mærket »Trifolium 1905«.

9) Hundegræs, mærket R 1905, fra Gaardejer *V. Rosendal*, Rosendal pr. Blanke. Stammen opgives først at være modtaget fra »Trifolium«, København, i 1905.

Tabel 1 giver Oplysning om Udsædens Beskaffenhed. Den samme Frøprøve er benyttet til Udsæd i begge Aar, og om end samtlige Prøver er gaaet lidt tilbage i Spireevne fra 1914 til 1915, er Spireevnen dog endnu ret god for dem alle i dette sidste Aar. Udsædsmængden har for alle Sorter og i alle Forsøg været 10 kg pr. ha, og Frøet er over alt bredsaet.

Forsøgene er gennemførte ved Lyngby, Tystofte, Askov Lermark og Borris. Ved Askov er Forsøgene i begge Aar anlagte med 6 Fællesparceller, paa alle øvrige Forsøgssteder med 10 Fællesparceller, og Parcelstørrelsen har overalt været 20 m².

Tabel 1. Hundegræs.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbmr.	Betegnelse	Rent Frø pCt.	Af- fald pCt.	Frem- med Kul- turfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
							i 7	i 20	
							Døgn	Døgn	
Til Udsæd 1914.									
1	Olsgaard	90.6	9.3	¹⁾ 0.1	0.0			97	87.9
2	Tystofte Nr. 2	95.9	4.1	0.0	0.0	1.29	89	95	91.1
3	Fællesforeningen 1913 ...	92.3	7.6	0.0	²⁾ 0.1	1.27	85	94	86.8
4	Dæhnfeldt Nr. 2	92.9	7.1	0.0	0.0	1.23	95	98	91.0
5	— - 32	94.6	5.4	0.0	0.0	1.07	92	97	91.8
6	Hvidberg Nr. 39	92.1	6.9	0.3	³⁾ 0.7	1.06	86	92	84.7
7	Ølsted	98.0	1.7	0.2	⁴⁾ 0.1	1.29	96	99	97.6
8	Trifolium »1905«	91.7	8.0	0.3	0.0	1.01	95	97	88.9
9	Rosendal	94.3	5.6	0.1	0.0	1.07	94	97	91.5
Til Udsæd 1915.									
1	Olsgaard						82	89	80.6
2	Tystofte Nr. 2						70	75	71.9
3	Fællesforeningen 1913 ...						70	81	74.8
4	Dæhnfeldt Nr. 2						83	88	81.8
5	— - 32						90	95	89.9
6	Hvidberg Nr. 39						82	90	82.9
7	Ølsted						91	93	91.1
8	Trifolium »1905«						89	92	84.4
9	Rosendal						85	89	83.9

¹⁾ Alm. Rajgræs, Draphavre, Rapgræs. ²⁾ Lugtløs Kamille. ³⁾ Vandgrenet Ranunkel, Blaastjerne, Ager-Sennep. ⁴⁾ Ager-Gaaseurt, Vandgrenet Ranunkel.

Lyngby, Tabel 2.

Der blev udlagt i Byg, gødet med alsidig Kunstgødning den 28. April 1914. Frøets Spiring var mangelfuld paa Grund af Sommertørken, og Plantebestanden i Udlægsmarken blev aaben og svag. Da ogsaa Forsommeren 1915 var tør, naaede Afgrøden kun en ringe Udvikling. Der blev slaet eneste Gang 19. Juni 1915, idet kendelig Genvækst udeblev. Hele Høafgrøden er derfor yderst ringe, kun 22—28 hkg Hø pr. ha. Under disse Forhold har de sildigst blomstrende og langsomst udviklede Stammer klaret sig relativt slet. I 2. Brugsaar, 1916, gav Forsøget en jævn og passende tæt Bestand og en jævnt god 1. Slæt blev høstet 22. Juni, men heller ikke i dette Aar naaede 2. Slæt en saadan Udvikling, at der fandtes Anledning til at slaa 2. Gang.

I 1915 blev udlagt i Byg den 22. April. Frøet spirede godt og gav en jævn og tæt Bestand, men Planterne hæmmedes stærkt i Væksten af Sommer-tørke. Med det gunstige Foraar og den fugtige Forsommer i 1916 opnaaedes dog en god Afgrøde ved 1. Slæt, som fandt Sted 24. Juni. 2. Slæt blev hugget 3. Oktober. I 1917 maatte Marken afgives til andre Formaal, saaledes at dette Forsøg kun strækker sig over et Aar.

Tabel 2. Hundegræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
	Udlagt 1914.							
1	Olsgaard	28.0	0.0	28.0	41.7	0.0	41.7	69.7
2	Tystofte Nr. 2	23.6	0.0	23.6	43.1	0.0	43.1	66.7
3	Fællesforeningen 1913	27.6	0.0	27.6	39.6	0.0	39.6	67.2
4	Dæhnfeldt Nr. 2	28.1	0.0	28.1	38.6	0.0	38.5	66.6
5	— - 32	25.8	0.0	25.8	35.8	0.0	35.8	61.6
6	Hvidberg Nr. 39	26.4	0.0	26.4	37.2	0.0	37.2	63.6
7	Ølsted	24.5	0.0	24.5	32.7	0.0	32.7	57.2
8	Trifolium »1905«	23.2	0.0	23.2	29.6	0.0	29.6	52.8
9	Rosendal	22.4	0.0	22.4	30.9	0.0	30.9	53.3
	Udlagt 1915.							
1	Olsgaard	45.5	4.7	50.2				
2	Tystofte Nr. 2	44.4	5.4	49.8				
3	Fællesforeningen 1913	42.3	4.2	46.5				
4	Dæhnfeldt Nr. 2	45.7	2.8	48.5				
5	— - 32	42.4	3.2	45.6				
6	Hvidberg Nr. 39	40.7	3.7	44.4				
7	Ølsted	42.5	2.7	45.2				
8	Trifolium »1905«	38.2	2.4	40.6				
9	Rosendal	40.6	2.7	43.3				
	Gennemsnit.							
1	Olsgaard	36.8	2.3	39.1	41.7	0.0	41.7	80.8
2	Tystofte Nr. 2	34.0	2.7	36.7	43.1	0.0	43.1	79.8
3	Fællesforeningen 1913	35.0	2.1	37.1	39.6	0.0	39.6	76.7
4	Dæhnfeldt Nr. 2	36.9	1.4	38.3	38.5	0.0	38.5	76.8
5	— - 32	34.1	1.6	35.7	35.8	0.0	35.8	71.5
6	Hvidberg Nr. 39	33.6	1.8	35.4	37.2	0.0	37.2	72.6
7	Ølsted	33.5	1.4	34.9	32.7	0.0	32.7	67.6
8	Trifolium »1905«	30.7	1.2	31.9	29.6	0.0	29.6	61.5
9	Rosendal	31.5	1.4	32.9	30.9	0.0	30.9	63.8

I Gennemsnit for begge Forsøg staar Olsgaards Stamme højest i Udbytte, og Stammerne Nr. 7, 8 og 9, som alle er tidligt udviklede og tidligt i Blomst, staar lavest i Udbytte.

Tystofte, Tabel 3.

Der blev udlagt i Havre den 29. April 1914. Frøet spirede noget uens paa Grund af Tørke, og Plantebestanden blev i en Del af Forsøget noget aaben og svag i Udlægsaaret. Der opnaaedes dog ved 1. Slæt, den 22. Juni 1915, en ret god Afrøde, og ved Afhugning 18. September en efter Forholdene middelstor 2. Slæt. I 2. Aar, 1916, var Græsset groet godt til, der blev slaet den 15. Juni og den 28. September.

Tabel 3. Hundegræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Tystofte.

Lbhr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
	Udlagt 1914.							
1	Olsgaard	44.0	6.9	50.9	61.7	5.3	67.0	117.9
2	Tystofte Nr. 2	39.9	8.1	48.0	60.2	6.6	66.8	114.8
3	Fællesforeningen 1913	43.5	6.8	50.3	63.0	5.8	68.8	119.1
4	Dæhnfeldt Nr. 2	48.5	4.2	52.7	61.0	3.0	64.0	116.7
5	— - 32	47.1	4.3	51.4	61.0	3.0	64.0	115.4
6	Hvidberg Nr. 39	44.7	4.3	49.0	59.2	3.8	63.0	112.0
7	Ølsted	47.3	3.0	50.3	59.8	2.2	62.0	112.3
8	Trifolium >1905<	42.0	2.2	44.2	57.1	1.8	58.9	103.1
9	Rosendal	43.7	2.8	46.5	56.5	2.1	58.6	105.1
	Udlagt 1915.							
1	Olsgaard	38.3	5.3	43.6	35.7	6.0	41.7	85.3
2	Tystofte Nr. 2	38.9	5.9	44.8	33.6	7.6	41.2	86.0
3	Fællesforeningen 1913	38.3	5.5	43.8	34.3	6.8	41.1	84.9
4	Dæhnfeldt Nr. 2	39.2	3.4	42.6	37.4	4.4	41.8	84.4
5	— - 32	37.0	4.0	41.0	38.1	5.2	43.3	84.3
6	Hvidberg Nr. 39	35.8	4.3	40.1	38.7	4.9	43.6	83.7
7	Ølsted	38.1	2.7	40.8	35.0	4.6	39.6	80.4
8	Trifolium >1905<	35.7	2.7	38.4	34.5	4.3	38.8	77.2
9	Rosendal	34.7	2.6	37.3	34.5	4.2	38.7	76.0
	Gennemsnit.							
1	Olsgaard	41.2	6.1	47.3	48.7	5.7	54.4	101.7
2	Tystofte Nr. 2	39.4	7.0	46.4	46.9	7.1	54.0	100.4
3	Fællesforeningen 1913	40.9	6.2	47.1	48.7	6.3	55.0	102.1
4	Dæhnfeldt Nr. 2	43.9	3.8	47.7	49.2	3.7	52.9	100.6
5	— - 32	42.1	4.1	46.2	49.6	4.1	53.7	99.9
6	Hvidberg Nr. 39	40.3	4.3	44.6	49.0	4.3	53.3	97.9
7	Ølsted	42.7	2.9	45.6	47.4	3.4	50.8	96.4
8	Trifolium >1905<	38.9	2.4	41.3	45.8	3.1	48.9	90.2
9	Rosendal	39.2	2.7	41.9	45.5	3.2	48.7	90.6

I 1915 blev udlagt i Havre den 5. Maj. Frøet spirede godt, og Plantebestanden i Udlægsmarken var tæt om end ikke kraftig. Der opnaedes ved Afhugning den 22. Juni og den 30. September en jævnt god 1. Slæt og en middelstor 2. Slæt. Den 20. Maj var de tidligste Stammer, Nr. 7, 8 og 9, omtrent gennemskredne, den sildigste, Nr. 2, netop ved at begynde Skridningen. Ved Slættid var samtlige Stammer i fuld Blomstring.

I 2. Aar, 1917, standsedes Græssets Vækst, og det blev delvis skodet af Sommertørken, sandsynligvis med størst Skade for de sildige Sorter. Der blev slaet 21. Juni og 6. September.

Til Trods for de lidt afvigende Resultater i 1915 og 1917 stemmer Gennemsnitsresultaterne i Hovedsagen overens med Resultaterne fra de øvrige Forsøgssteder.

Tabel 4. Hundegræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Askov Lermark.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
1	Olsgaard	38.5	16.4	54.9	65.9	14.8	80.7	135.6
2	Tystofte Nr. 2	35.0	17.4	52.4	63.4	16.2	79.6	132.0
3	Fællesforeningen 1913	36.8	16.4	53.2	60.7	15.0	75.7	128.9
4	Dæhnfeldt Nr. 2	38.0	14.4	52.4	62.8	11.5	74.3	126.7
5	— - 32	34.0	14.1	48.1	61.0	13.1	74.1	122.2
6	Hvidberg Nr. 39	32.9	13.7	46.6	57.4	13.2	70.6	117.2
7	Ølsted	37.2	11.6	48.8	60.5	12.2	72.7	121.5
8	Trifolium »1905«	30.5	11.7	42.2	57.6	12.1	69.7	111.9
9	Rosendal	35.0	11.2	46.2	58.0	12.2	70.2	116.4
Udlagt 1915.								
1	Olsgaard	49.7	10.6	60.3	34.6	13.0	47.6	107.9
2	Tystofte Nr. 2	49.0	12.2	61.2	31.1	14.7	45.8	107.0
3	Fællesforeningen 1913	51.3	11.3	62.6	31.9	12.6	44.5	107.1
4	Dæhnfeldt Nr. 2	48.8	9.0	57.8	34.3	10.3	44.6	102.4
5	— - 32	45.1	9.4	54.5	33.3	10.8	44.1	98.6
6	Hvidberg Nr. 39	46.2	10.6	56.8	35.5	10.6	46.1	102.9
7	Ølsted	50.6	7.6	58.2	35.2	9.2	44.4	102.6
8	Trifolium »1905«	44.9	7.6	51.6	32.9	8.6	41.5	93.1
9	Rosendal	43.7	8.0	51.7	33.0	8.5	41.5	93.2
Gennemsnit.								
1	Olsgaard	44.1	13.5	57.6	50.3	13.9	64.2	121.8
2	Tystofte Nr. 2	42.0	14.8	56.8	47.3	15.4	62.7	119.5
3	Fællesforeningen 1913	44.1	13.8	57.9	46.3	13.8	60.1	118.0
4	Dæhnfeldt Nr. 2	43.4	11.7	55.1	48.6	10.9	59.5	114.6
5	— - 32	39.6	11.7	51.3	47.2	11.9	59.1	110.4
6	Hvidberg Nr. 39	39.6	12.1	51.7	46.5	11.9	58.4	110.1
7	Ølsted	43.9	9.6	53.5	47.9	10.7	58.6	112.1
8	Trifolium »1905«	37.3	9.6	46.9	45.3	10.3	55.6	102.5
9	Rosendal	39.4	9.6	49.0	45.5	10.4	55.9	104.9

Askov Lermark, Tabel 4.

Der er udlagt i Havre, og Frøet blev saæet den 11. Maj 1914. Græsset stod smukt fra Efteraaret, og Forsøget havde om Foraaret 1915 en jævn og frodig Bestand, men Væksten hæmmedes af Tørke i Maj og Juni. Første Slæt, som faldt 23. Juni, gav derefter kun en lille Afgrøde, men med den rigelige Nedbør i de følgende Maaneder naaede Eftergrøden en meget kraftig Udvikling. Der blev slaæet 2. Gang den 20. September. Til Trods for Foraarets Tørke blev Aaret dog gunstigt for de sildige Stammer med stor Genvækst (Nr. 1—3). I 2. Aar, 1916, opnaaedes en meget stor 1. Slæt og en god Eftergrøde. Der blev slaæet 26. Juni og 20. September.

I 1915 blev ligeledes udlagt i Havre, og Saaningen fandt Sted den 1. Maj. Græsset stod godt fra Efteraaret, og i det fugtige Foraarsvejr 1916 voksede det godt til. Men Høhøsten forsinkedes af Regnvejr, der blev først slaet den 3. Juli og atter den 20. September. Der høstedes en god 1. Slæt og en middeldgod 2. Slæt. I 2. Aar, 1917, standsedes Græsset i Væksten af Sommer-tørken; der blev slaet 1. Gang allerede den 11. Juni. Afgrøden blev lille, og den sildigste Stamme, Nr. 2, lavest i Udbytte. Der blev slaet 2. Gang den 20. September. Gennemsnitsresultaterne er i den bedste Overensstem-melse med Hovedgennemsnittet for alle Forsøgssteder.

Tabel 5. Hundegræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Borris.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
1	Olsgaard	23.5	15.8	39.3	42.7	8.9	51.6	90.9
2	Tystofte Nr. 2	20.7	16.9	37.6	42.5	8.1	50.6	88.2
3	Fællesforeningen 1913	22.9	16.3	39.2	42.3	8.9	51.2	90.4
4	Dæhnfeldt Nr. 2	22.0	13.1	35.1	46.6	6.8	53.4	88.5
5	— - 32	21.0	13.4	34.4	44.0	6.6	50.6	85.0
6	Hvidberg Nr. 39	20.1	15.4	35.5	43.7	7.4	51.1	86.6
7	Ølsted Nr. 39	22.7	10.4	33.1	45.6	5.5	51.1	84.2
8	Trifolium »1905«	18.7	10.0	28.7	42.7	5.9	48.6	77.3
9	Rosendal	19.1	8.9	28.0	41.3	6.3	47.6	75.6
Udlagt 1915.								
1	Olsgaard	27.6	7.2	34.8	27.8	9.6	37.4	72.2
2	Tystofte Nr. 2	26.7	7.4	34.1	28.8	9.5	38.3	72.4
3	Fællesforeningen 1913	25.3	5.6	30.9	26.6	8.9	35.5	66.4
4	Dæhnfeldt Nr. 2	27.5	5.0	32.5	26.8	8.2	35.0	67.5
5	— - 32	27.9	6.0	33.9	28.5	8.0	36.5	70.4
6	Hvidberg Nr. 39	22.8	5.5	28.3	27.6	8.0	35.6	63.9
7	Ølsted	27.6	3.8	31.4	27.4	6.9	34.3	65.7
8	Trifolium »1905«	26.2	4.5	30.7	26.9	7.8	34.7	65.4
9	Rosendal	24.3	4.2	28.5	25.1	6.2	31.3	59.8
Gennemsnit.								
1	Olsgaard	25.6	11.5	37.1	35.3	9.2	44.5	81.6
2	Tystofte Nr. 2	23.7	12.2	35.9	35.7	8.8	44.5	80.4
3	Fællesforeningen 1913	24.1	11.0	35.1	34.5	8.9	43.4	78.5
4	Dæhnfeldt Nr. 2	24.8	9.0	33.8	36.7	7.5	44.2	78.0
5	— - 32	24.5	9.7	34.2	36.3	7.3	43.6	77.3
6	Hvidberg Nr. 39	21.5	10.4	31.9	35.7	7.7	43.4	75.3
7	Ølsted	25.2	7.1	32.3	36.5	6.2	42.7	75.0
8	Trifolium »1905«	22.5	7.2	29.7	34.8	6.9	41.7	71.4
9	Rosendal	21.7	6.6	28.3	33.2	6.3	39.5	67.3

Borris, Tabel 5.

Der er udlagt i Havre, og Frøet saet den 21. April 1914. Forsøget havde en jævn Plantebestand, men Græsset hæmmedes i Udviklingen af Foraarstørken 1915. 1. Slæt, høstet 24. Juni, blev derfor kun lille, men 2. Slæt, høstet 24. September, derimod stor. I 2. Aar, 1916, stod Afgrøden ensartet og smukt, og der høstedes den 4. Juli en stor 1. Slæt og den 29. September en middelstor 2. Slæt.

Ogsaa i 1915 blev der udlagt i Havre, og Frøet saet den 3. Maj. Plantebestanden blev ikke saa jævn og ensartet som ønskeligt, men Græsset voksede i det fugtige Foraarsvejr 1916 godt til. Der blev slaet 6. Juli og 3. Oktober. I Foraaret 1917 var Bestanden god, men Tørke hæmmede ogsaa her Udviklingen, saa Afgrøden blev lovlige lille. Der blev slaet 3. Juli og 19. September. Resultaterne er i god Overensstemmelse med Resultaterne fra de øvrige Forsøgssteder.

Oversigt.

I Tabel 6 er givet en Oversigt over de gennemsnitlige Udbytteresultater for samtlige Forsøg, 8 i 1. Brugsaar og 7 i 2. Brugsaar. Stammerne er her ordnede i Rækkefølge efter Størrelsen af det samlede Høudbytte, og det vil ses, at Udbyttetallene for 2. Brugsaar, paa hvilke Hovedvægten maa lægges ved Bedømmelsen af Hundegræs, stiller Stammerne i samme Rækkefølge. I 1. Brugsaares Udbytte er der nogle Uregelmæssigheder, som hænger sammen med Forskellen i Tidlighed mellem Stammerne indbyrdes.

Tabel 6. Hundegræs.
Høudbytte i Gennemsnit for alle Forsøg.

Lbbr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha							Forholdstal for Høudbytte
		1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar	
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
1	Olsgaard	36.9	8.4	45.3	44.3	8.2	52.5	97.8	100
2	Tystofte Nr. 2	34.8	9.2	44.0	43.2	9.0	52.2	96.2	98
3	Fællesforeningen 1913	36.0	8.3	44.3	42.6	8.3	50.9	95.2	97
4	Dæhnfeldt Nr. 2	37.2	6.5	43.7	43.9	6.3	50.2	93.9	96
5	— 32	35.1	6.8	41.9	43.1	6.7	49.8	91.7	94
6	Hvidberg Nr. 39	33.8	7.1	40.9	42.8	6.8	49.6	90.5	93
7	Ølsted	36.3	5.3	41.6	42.3	5.8	48.1	89.7	92
8	Trifolium »1905«	32.4	5.1	37.5	40.2	5.8	46.0	83.5	85
9	Rosendal	32.9	5.1	38.0	39.9	5.6	45.5	83.5	85

Denne Forskel er nærmere belyst i Tabel 7, i hvilken Stammerne er ordnede efter Tidlighed. Denne er bedømt i Skridningstiden sidst i Maj eller først i Juni, idet der i hvert enkelt Forsøg er givet Karakteren 1 for den eller de Stammer, som skønnedes at være tidligst, og Karakteren 10 for den Stamme, som skønnedes at være sildigst. Tabellens Tal er Gennemsnit af Karaktererne fra 11 Forsøg, og Gennemsnittallene er her atter omregnede, saaledes at de spænder over hele Skalaen 1—10. Forskellen i Tidlighed er dog, om end tydelig, næppe saa stor, som Karaktertallene maatte forlede til at tro. Ogsaa Udseendet i Marken kan i denne Henseende vildlede noget, idet Stængelbladene hos de tidligst blomstrende Former er tilbøjelige til tidligt at visne. Ved Lyngby er Datoen for begyndende Skridning i de forskellige Parceller i 1916 for de tidligste Stammer anslaaet til den 24. og for den sildigste Stamme til den 29. Maj. Men Forskellen varierer alt efter Vejrforholdene fra 3—4 Dage til en Uges Tid, og hyppigt vil den være mindre udpræget, naar Græsserne naar til Blomstring og delvis udvisket, før Modningen indtræder.

Tabel 7. Oversigt
over forskellige Forhold vedrørende Hundegræsstammernes
Vækst og Udvikling.

Lbnr.	Betegnelse	Tidlig- hed ved 1. Slæt 1—10	Hø i pCt. af Grøn- vægten	Gennemsnitligt Høudbytte i hkg pr. ha		1. Slæt = 100 giver 2. Slæt	Forholdstal for Høudbytte i begge Aar
				1. Slæt	2. Slæt		
7	Ølsted	1.0	44.4	39.3	5.6	14	92
9	Rosendal	1.6	43.9	36.4	5.4	15	85
8	Trifolium »1905«	2.1	43.5	36.3	5.5	15	85
5	Dæbnfeldt Nr. 32	2.3	43.4	39.1	6.8	17	94
4	— 2	2.8	43.7	40.6	6.4	16	96
6	Hvidberg Nr. 39	5.2	42.2	38.3	7.0	18	93
1	Olsgaard	5.6	41.8	40.6	8.3	20	100
3	Fællesforeningen 1913 ..	7.6	40.8	39.3	8.3	21	97
2	Tystofte Nr. 2	10.0	40.3	39.0	9.1	23	98

For de Forsøg, i alt 11, i hvilke Høsten af 1. Slæt er tilendebragt for alle Hundegræsstammer samtidig, og hvor Afgrøden er vejlet baade i frisk Tilstand og som Hø, er Høprocenten

beregnet. Stammernes saaledes fundne, gennemsnitlige Indhold af Hø i pCt. af Grønvægten er opført i 2. Rubrik, Tabel 7. Jo længere fremskreden Græssets Udvikling er ved Slaaningen, desto større er Indholdet af Hø i Grønmassen. Ved samtidig Høstning faar de tidligste Stammer derfor den højeste og de sildigste Stammer den laveste Høprocent. Størrelsen af denne sidste kontrollerer derfor til en vis Grad Tidlighedsbedømmelsen.

Sammenlignes med disse to Rubrikker ogsaa Tabellens følgende Rubrikker, vil det ses, at 2. Slæt — idet Genvæksten i Reglen er desto større, jo sildigere Hundegræsarten er — giver stigende Udbyttetal fra de tidlige til de sildige Stammer.

Men de udpræget sildigt blomstrende Hundegræsstammer er ogsaa fra Begyndelsen langsommere i Udvikling end de tidligt blomstrende Stammer, saaledes at de ofte kommer bagefter i Udvikling i 1. Aar. Alt efter Aarets Karakter, om Græsset før 1. Slaaning naar en harmonisk og regelmæssig Udvikling,

Tabel 8. Hundegræs.
Forholdstal for Høudbytte ved begge Slæt tilsammen.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar, 1915		1. Brugs-	2. Brugs-	2. Brugs-
		Lyngby og Tystofte	Askov Lermark og Borris	aar, 1916.	aar, 1916.	aar, 1917.
				Alle For-	Alle For-	Alle For-
				søg	søg	søg
1	Olsgaard	100	100	100	100	100
2	Tystofte Nr. 2	91	96	101	100	99
3	Fællesforeningen 1913	99	98	97	98	96
4	Dæhnfeldt Nr. 2	102	93	96	96	96
5	— - 32	98	88	93	93	98
6	Hvidberg Nr. 39	95	87	90	92	99
7	Ølsted	95	87	93	91	93
8	Trifolium »1905«	85	75	85	86	91
9	Rosendal	87	79	85	86	88

eller om det for tidligt standser i Væksten, vil Rækkefølgen i Udbytte mellem saadanne forskellige Stammer derfor blive forskellig. I Tabel 8 er dette Forhold belyst, idet Hundegræsstammernes samlede Høudbytte, opgjort hvert Aar for sig, her er fremstillet ved Forholdstal. I 1915 er der yderligere sondret mellem Forsøg fra Øerne (Lyngby, Tystofte) og Jylland (Askov, Borris). Alle Afgrøder har ved 1. Slæt, 1915, været trykkede

af Tørke, men ved Lyngby—Tystofte, hvor Genvæksten tillige har været ringe, staar de kraftigt voksende, tidlige Stammer, Nr. 4, 5 og 7, forholdsvis højt og den sildigste, Nr. 2, meget lavt, ved Askov—Borris derimod er Genvæksten saa stor, at Vægtskaalen atter svinger til Gunst for de sildige Stammer. I 1916, endelig, bevarer disse sidste en smuk Førerstilling paa alle Forsøgssteder og baade i 1. og 2. Brugsaar.

I nærværende Forsøgsrække er Stammerne Nr. 1, 2 og 8 Gengangere fra Forsøgene 1911—14, og sammenlignes de tilsvarende Oversigter fra Beretningen om disse Forsøg, vil det ses, hvor nøje Resultaterne fra de to Forsøgsrækker stemmer overens. Nr. 1 og 2, Olsgaards Stamme og Tystofte Nr. 2, har ligeledes deltaget i de første Stammeforsøg 1909—12; ogsaa Resultaterne herfra er i den bedste Overensstemmelse med de seneste Resultater. Hermed er Ydeevnen af alle de Stammer, som har deltaget i et af de tre Stammeforsøg, paa fyldestgørende Maade bestemt i Forhold til Olsgaards Stamme, der endnu staar højest i samlet Høafgrøde.

Nr. 1 i Udbytte er Hundegræs af Olsgaards Stamme, Ejer *Kr. Rasmussen*, Højgaard pr. Rødvig. Stammen er middeltidlig, den giver en forholdsvis stor Del af sin Afgrøde i 1. Slæt og kommer forholdsvis godt frem i 1. Brugsaar. Denne Stamme har staaet højest i Udbytte, ogsaa i hvert af de to foregaaende Stammeforsøg, om end flere danske og amerikanske Stammer kommer den meget nær i Udbytte.

Nr. 2. Stamme Nr. 2 fra Tystofte Forsøgsstation. Denne staar i Gennemsnitsudbytte knap 2 pCt. under den foregaaende. Den kommer lidt svagere frem i 1. Aar, skyder Stængler nogle Dage senere og næppe med samme Samtidighed og synes kun heldigt at kunne konkurrere med Olsgaards Hundegræs, hvor Betingelserne for Vækst og Genvækst er gunstige. Da Stammen ikke er Nr. 1 i Udbytte, og da den skyder Stængler noget mindre samtidig og synes at give et mindre Frøudbytte end ønskeligt, er den ikke bragt i Handelen.

Nr. 3, Hundegræsstamme fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, er væsentlig forskellig fra de tidligere indsendte Stammer fra Fællesforeningen. Disse var alle af tysk Oprindelse, stærkt fremme i 1. Aar, tidligt blomstrende og lavt ydende, men denne er sildig, i Tidlighed staar

den midt mellem Nr. 1 og Nr. 2, og i samlet Udbytte kun 2.6 hkg eller ca. 3 pCt. tilbage for Nr. 1.

Nr. 4 og Nr. 5 i Udbytte er Stamme Nr. 2 og Stamme Nr. 32 fra *Dæhnfeldt*, Odense. De er begge kendeligt tidligere end Olsgaards Stamme, relativt stærkere fremme i 1. Aar, og de giver svagere Genvækst efter Slæt. I samlet Høudbytte for begge Brugsaar staar de henholdsvis 4 pCt. og 6 pCt. tilbage for denne.

Nr. 6 er Hundegræs Nr. 39 fra *Jens Hvidberg*. Den stemmer i Tidlighed og Udvikling overens med Olsgaards Stamme, men giver 7 pCt. mindre i Udbytte.

De efterfølgende Stammer er alle tidligere i Blomst, tidligere visne og giver mindre Genvækst end de foregaaende.

Nr. 7, Hundegræs fra Gaardejer *J. A. Smidt*, Ølsted, staar 8 pCt. under Olsgaards Stamme i Udbytte.

Nr. 8, Hundegræs »*Trifolium 1905*« staar 15 pCt. tilbage i Udbytte for Olsgaards Stamme. I Stammeforsøgene 1911—14, hvori den ligeledes deltog, var Forskellen 17 pCt.

Nr. 9, Hundegræs fra Rosendal pr. Blanke, synes identisk med Nr. 8.

Almindelig Rajgræs.

Af denne Art er indsendt 3 danske Stammer til Forsøg. I alt har Forsøgene gennem begge Perioder omfattet 5 Prøver. I sidste Periode er tillige optaget en Stamme fra Tystofte Forsøgsstation.

Forsøgene er gennemførte ved Lyngby, Tystofte, Askov Lermark og Borris. Parcelstørrelsen har været 20 m²; der er ved Askov anvendt 6 Fællesparceller, ved de øvrige Forsøgssteder 10 Fællesparceller. Udsædsmængden har været 20 kg Frø pr. ha.

Om Frøets Kvalitet er der givet Meddelelse i Tabel 9. De samme Frøprøver er udsaaede i begge Aar.

Følgende Stammer har deltaget i Forsøgene:

1) Handelsprøve af Irsk Alm. Rajgræs, indkøbt fra Markfrøkontoret *Trifolium*, København.

2) Alm. Rajgræs af Lundbæk Stamme. Stammen er indsendt af Danske Landboforeningers Frøforsyning, Roskilde, der oprindeligt har faaet den fra Proprietær *Bichel*, Lundbæk pr. Gramrøde. Denne Stamme har i de sjællandske

Tabel 9. Almindelig Rajgræs.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbnr.	Betegnelse	Rent Frø	Af-fald	Frem-med Kul-turfrø	Ukrud	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		i 5 Døgn	i 15 Døgn	pCt.
Til Udsæd 1914.									
1	Irland	96.9	1.1	¹⁾ 2.0	0.0	2.04	81	88	85.3
2	Lundbæk	97.6	2.0	²⁾ 0.4	0.0		97	97	94.7
3	Fællesforeningen Nr. 1	94.9	4.6	0.5	0.0	2.05	94	95	90.2
4	— - 20	97.7	2.3	0.0	0.0		95	95	92.8
5	Jæderen	98.4	1.5	0.0	³⁾ 0.1	1.63	94	97	95.4
Til Udsæd 1915.									
1	Irland						67	76	73.6
2	Lundbæk						88	91	88.3
3	Fællesforeningen Nr. 1						84	89	84.5
4	— - 20						93	95	92.8
5	Jæderen						68	79	77.7
6	Tystofte Nr. 10	99.3	0.4	0.2	⁴⁾ 0.1	2.60	98	98	97.3

¹⁾ Fløjlsgæs, Blød Hejre. ²⁾ Ital. Rajgræs, Hejre, Hundegræs, Ager-Hejre, Stivbladet Svingel. ³⁾ Rødknæ. ⁴⁾ Forglemmigej.

Landboforeningers Kontrol dyrkningsforsøg med Partiprøver af Græs- og Kløverfrø udmærket sig ved et stort og sikkert Udbytte¹⁾.

3) Alm. Rajgræs, Stamme Nr. 1 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Denne er tiltrukket af *Karl A. Jørgensen*, Lyngby, og stammer ned fra en enkelt Plante, udvalgt af Lundbæk Stamme.

4) Alm. Rajgræs, Stamme Nr. 20 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, ligeledes tiltrukket af *Karl A. Jørgensen*, stammer søm foregaaende ned fra en enkelt Plante af Lundbæk Stamme.

5) En Form af Alm. Rajgræs, kaldet Jædersk Rajgræs. Frøet leveret fra *Karl A. Jørgensen*, Lyngby, der oprindelig har faaet Sorten fra Direktør *Bastian R. Larsen*, Norges Landbrugshøjskole. Jædersk Rajgræs er en Lokalsort fra Jæderen, som gennem de norske Forsøg er bleven lands-

¹⁾ Sml. Beretning om Landboforeningernes Virksomhed for Planteavl paa Sjælland, 1911, Side 91 o. f.

kendt i Norge, hvor den er anset for sin Haardførhed og Yderigdom under barske Forhold.

6) Alm. Rajgræs, Tystofte Nr. 10, er gennem en Række Forsøg udvalgt blandt Afkommet efter ca. 100 Planter, udtaget af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* i 1907. I et Forsøg 1914 og 1915 er Tystofte Nr. 10 sammenlignet med Rajgræs af Lundbæk Stamme fra Danske Landboforeningers Frøforsyning med følgende Resultat:

	Tystofte Forsøgsstation.						Høudbytte i hkg pr. ha	
	1. Brugsaar 1914			2. Brugsaar 1915			Begge Aar	
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	Tilsammen	
Lundbæk	59.8	6.2	66.0	21.4			87.4	
Tystofte Nr. 10.....	62.4	7.8	70.2	19.9			90.1	

Ved tidligere Forsøg har Nr. 10 vist sig som den bedste af en lang Række af Stationens egne Rajgræsfamilier, med hvilke den har konkurreret.

Tabel 10. Almindelig Rajgræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
1	Irland	30.3	0.0	30.3	40.6	0.0	40.6	70.9
2	Lundbæk	36.4	0.0	36.4	42.3	0.0	42.3	78.7
3	Fællesforeningen Nr. 1.	28.1	0.0	28.1	36.6	0.0	36.6	64.7
4	— - 20.	33.5	0.0	33.5	40.6	0.0	40.6	74.1
5	Jæderen	21.0	0.0	21.0	43.1	0.0	43.1	64.1
Udlagt 1915.								
1	Irland	58.4	0.0	58.4				
2	Lundbæk	67.0	0.0	67.0				
3	Fællesforeningen Nr. 1.	56.0	0.0	56.0				
4	— - 20.	61.9	0.0	61.9				
5	Jæderen	49.8	0.0	49.8				
6	Tystofte Nr. 10.....	71.7	0.0	71.7				
Gennemsnit.								
1	Irland	44.4	0.0	44.4	40.6	0.0	40.6	85.0
2	Lundbæk	51.7	0.0	51.7	42.3	0.0	42.3	94.0
3	Fællesforeningen Nr. 1.	42.1	0.0	42.1	36.6	0.0	36.6	78.7
4	— - 20.	47.7	0.0	47.7	40.6	0.0	40.6	88.3
5	Jæderen	35.4	0.0	35.4	43.1	0.0	43.1	78.5

Lyngby, Tabel 10.

Der er udlagt i Byg, og Frøet er saet 28. April 1914. Plantebestanden i Udlægsmarken var aaben og svag paa Grund af Sommertørken i 1914. Da Forsommeren 1915 tilmed blev tør og ugunstig for Græssets Vækst, opnaaedes der kun en lille Afgrøde. Der blev slaet eneste Gang 21. Juni. I 2. Aar, 1916, blev der høstet en vel udviklet Afgrøde, men Genvæksten var ogsaa i dette Aar betydningsløs. Der blev slaet 23. Juni.

I 1915 blev udlagt i Byg 22. April. Der var en jævn og tæt Plantebestand i Forsøget, men Væksten hæmmedes af Tørke i Udlægsaaret. I 1916 var Vækstbetingelserne fra Foraaret gunstige, og der opnaaedes en stor og regelmæssig Afgrøde ved Slæt 26. Juni. Genvæksten var ubetydelig.

Jædersk Rajgræs, som er meget sildigere end de øvrige Stammer, og som er høstet samtidig med disse, staar i 1. Aar meget lavt i Udbytte, men er højest i Udbytte i 2. Aar, 1916. Lundbæk Stamme staar højest i Udbytte i Gennemsnit for alle Forsøg, men den overgaas i 1916 af Tystofte Nr. 10.

Tystofte, Tabel 11.

Der er udlagt i Havre, og Frøet saet 29. April 1914. Skønt Jorden ved Saaningen var tør, spirede Frøet jævnt og gav en tilstrækkelig tæt Plantebestand i Forsøget. Væksten var godt i Gang, før Tørken i 1915 blev generende, og der høstedes en god Afgrøde. Nr. 1—4 blev slaet 22. Juni, Nr. 5 1. Juli.

Tabel 11. Almindelig Rajgræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
1	Irland	49.9	2.5	52.4	48.4	0.0	48.4	100.8
2	Lundbæk	65.4	5.5	70.9	51.7	0.0	51.7	122.6
3	Fællesforeningen Nr. 1.	49.9	1.8	51.7	50.8	0.0	50.8	102.5
4	— - 20.	56.0	1.4	57.4	51.9	0.0	51.9	109.3
5	Jæderen	30.5	1.3	31.8	49.7	0.0	49.7	81.5
Udlagt 1915.								
1	Irland	47.9	3.5	51.4	23.8	0.0	23.8	75.2
2	Lundbæk	58.8	5.9	64.7	21.1	0.0	21.1	85.8
3	Fællesforeningen Nr. 1.	50.6	2.0	52.6	24.1	0.0	24.1	76.7
4	— - 20.	56.1	1.2	57.3	24.7	0.0	24.7	82.0
5	Jæderen	38.7	1.4	40.1	22.3	0.0	22.3	62.4
6	Tystofte Nr. 10	61.9	5.1	67.0	22.2	0.0	22.2	89.2
Gennemsnit.								
1	Irland	48.9	3.0	51.9	36.1	0.0	36.1	88.0
2	Lundbæk	62.1	5.7	67.8	36.4	0.0	36.4	104.2
3	Fællesforeningen Nr. 1.	50.3	1.9	52.2	37.5	0.0	37.5	89.7
4	— - 20.	56.1	1.3	57.4	38.3	0.0	38.3	95.7
5	Jæderen	34.6	1.4	36.0	36.0	0.0	36.0	72.0

2. Slæt faldt 8. September. I 2. Aar, 1916, blev Nr. 1—4 slaaget 16. Juni, Nr. 5 27. Juni. Samtlige Stammer var ved Slaaningen i begyndende Blomstring. Der høstedes en god Afgrøde, men Genvækst udeblev.

Ogsaa i 1915 blev udlagt i Havre. Saaningen fandt Sted 1. Maj. Plantebestanden i Forsøget var ensartet og tæt og Væksten i 1916 jævnt kraftig. Nr. 1—4 og 6 blev slaaget 16. Juni; paa dette Tidspunkt var Nr. 5 netop i begyndende Skridning, denne blev slaaget 28. Juni. 2. Slæt faldt 3. Oktober. I 2. Aar, 1917, hæmmedes Væksten af Sommertørken. Alle Prøver blev slaade samtidig 25. Juni.

Ogsaa her staar Lundbæk Stamme højest i Gennemsnitsudbytte, men overgaas i 1916 af Tystofte Nr. 20. Den sildige Jædersk Rajgræs staar lavt i 1. Aar og relativt højt i 2. Aar, hvor den dog overgaas af de bedste danske Stammer.

Askov Lermark, Tabel 12.

Der blev udlagt i Havre 11. Maj 1914. Plantebestanden i Forsøget var jævn og frodig, men hæmmedes i Væksten af Tørke i Maj og Juni 1915, dog opnaedes en stor 1. Slæt og en rigelig Efterslæt. Der blev slaaget 25. Juni og 20. September, alle Prøver samtidig. I 2. Aar, 1916, blev slaaget 26. Juni og 20. September, og der høstedes atter en meget stor Afgrøde.

Ogsaa i 1915 blev der udlagt i Havre. Frøet blev saaget 1. Maj. Bestanden var kraftig i Udlægsmarken og Væksten frodig i 1916. Høsten blev

Tabel 12. Almindelig Rajgræs.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Askov Lermark.

Lbmr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
1	Irland	61.8	12.0	73.8	71.0	8.9	79.9	153.7
2	Lundbæk	68.7	13.6	82.3	68.3	7.6	75.9	158.2
3	Fællesforeningen Nr. 1.	59.2	11.9	71.1	69.7	6.4	76.1	147.2
4	— - 20.	65.5	13.1	78.6	74.4	6.5	80.9	159.5
5	Jæderen	45.3	10.7	56.0	74.6	7.7	82.3	138.3
Udlagt 1915.								
1	Irland	56.6	5.2	61.8	27.4	4.7	32.1	93.9
2	Lundbæk	63.6	4.8	68.4	25.9	3.7	29.6	98.0
3	Fællesforeningen Nr. 1.	57.8	5.3	63.1	25.3	3.7	29.0	92.1
4	— - 20.	62.8	4.9	67.7	26.4	4.3	30.7	98.4
5	Jæderen	55.1	4.1	59.2	23.8	4.9	28.7	87.9
6	Tystofte Nr. 10	64.7	6.8	71.5	24.7	5.1	29.8	101.3
Gennemsnit.								
1	Irland	59.2	8.6	67.8	49.2	6.8	56.0	123.8
2	Lundbæk	66.2	9.2	75.4	47.1	5.7	52.8	128.2
3	Fællesforeningen Nr. 1.	58.5	8.6	67.1	47.5	5.1	52.6	119.7
4	— - 20.	64.2	9.0	73.2	50.4	5.4	55.8	129.0
5	Jæderen	50.2	7.4	57.6	49.2	6.3	55.5	113.1

forsinket paa Grund af Regnvejr. Der blev slaet 1. Gang 3. Juli, 2. Gang 20. September, alle Stammer samtidig, og der høstedes en god Afgrøde. Skridning er noteret for Nr. 1, 2 og 6 22. Maj, 3 og 4 24. Maj og Nr. 5 28. Maj. I 2. Aar, 1917, høstedes ogsaa ved Askov paa Grund af det ugunstige Sommervejr kun en lille 1. Slæt. Der blev slaet 12. Juni og 20. September.

Blandt de første 5 Stammer staar ogsaa her Lundbæk Stamme øverst i 1. Aar, men den overgaas i 2. Aar saa meget af Fællesforeningen Nr. 20, at denne kommer øverst i samlet Afgrøde. Ved Udlæg 1915 staar ogsaa ved Askov Tystofte Nr. 10 højest i Udbytte.

Borris, Tabel 13.

Der er udlagt i Havre 22. April 1914. Afgrøden led ogsaa her af Tørken i Forsommeren 1915. Nr. 1—4 blev slaet 26. Juni, Nr. 5 14. Juli. 2. Slæt faldt 28. September. Genvæksten var god. I 2. Aar, 1916, høstedes Nr. 1—4 4. Juli og Nr. 5 14. Juli. 2. Slæt, høstet 3. Oktober, var kun ringe.

I 1915 var Dæksæden ligeledes Havre. Frøet blev saet 3. Maj. Græsset voksede godt til, og Nr. 1—4 og 6 høstedes 5. Juli, Nr. 5 17. Juli. 2. Slæt faldt 3. Oktober. I 2. Aar, 1917, var her som paa de øvrige Forsøgssteder Afgrøden daarlig udviklet; der blev kun slaet en Gang 2. Juli 1917.

Ogsaa ved Borris staar Lundbæk Stamme øverst i Gennemsnitsafgrøde, men overgaas i 1. Aar, 1916, af Tystofte Nr. 10. Jædersk Rajgræs er ogsaa her lav i Udbytte i 1. Aar, men højest i 2. Aars Mark, 1916.

Tabel 13. Almindelig Rajgræs.

Høudbytte i hkg pr. ha.

Borris.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
1	Irland	29.9	10.6	40.5	42.3	1.4	43.7	84.2
2	Lundbæk	36.4	15.6	52.0	39.9	1.5	41.4	93.4
3	Fællesforeningen Nr. 1.	30.2	12.7	42.9	40.1	1.3	41.4	84.3
4	— - 20.	33.8	12.0	45.8	43.2	1.2	44.4	90.2
5	Jæderen	32.0	4.9	36.9	52.0	0.5	52.5	89.4
Udlagt 1915.								
1	Irland	42.3	3.0	45.3	20.5	0.0	20.5	65.8
2	Lundbæk	48.7	3.7	52.4	19.4	0.0	19.4	71.8
3	Fællesforeningen Nr. 1.	39.8	1.3	41.1	18.5	0.0	18.5	59.6
4	— - 20.	43.9	0.7	44.6	19.7	0.0	19.7	64.3
5	Jæderen	38.4	0.5	38.9	18.2	0.0	18.2	57.1
6	Tystofte Nr. 10.....	51.5	2.0	53.5	18.9	0.0	18.9	72.4
Gennemsnit.								
1	Irland	36.1	6.8	42.9	31.4	0.7	32.1	75.0
2	Lundbæk	42.6	9.6	52.2	29.7	0.7	30.4	82.6
3	Fællesforeningen Nr. 1.	35.0	7.0	42.0	29.3	0.7	30.0	72.0
4	— - 20.	38.9	6.3	45.2	31.5	0.6	32.1	77.3
5	Jæderen	35.2	2.7	37.9	35.1	0.3	35.4	73.3

Oversigt.

Med Alm. Rajgræs har der ikke tidligere været anstillet Stammerforsøg, men ved »Udbytteforsøg med forskellige Græsarter i Renbestand« 1880—1904¹⁾ har Jædersk Rajgræs været sammenlignet med Handelsfrø af Alm. Rajgræs. Den gav paa Agermark et daarligere Udbytte i 1. Aar, men et lidt større Udbytte i 2. Aar, og paa Lavmose betydeligt større Udbytte i begge Brugsaar. Endelig er ved »Udbytteforsøg med Græsarter fra forskellige Avlssteder« 1879—1907²⁾ Alm. Rajgræs fra Danmark, Skotland og Irland sammenlignede gennem en Aarrække. Sættes Udbyttet af Dansk Alm. Rajgræs her til 100, giver Skotsk Forholdstallet 90 og Irsk 87. Frøet til næsten alle disse Forsøg er leveret fra Markfrøkontoret i København, der netop gennem en lang Aarrække har faaet Rajgræsfrø fra *Bichel, Lundbæk*.

Sammenligner man disse gamle Resultater med Resultaterne fra nærværende Forsøgsrække, som er gengivne i Tabel 14, vil det straks ses, at Overensstemmelsen er god. I denne Oversigt er Forsøgene opgjorte for alle Marker, udlagte i 1914, og for alle Marker, udlagte i 1915 hver for sig, saaledes at Resultaterne fra 1. og 2. Aars Mark for de tørre og ugunstige Aar, 1915 og 1917, kan fremtræde hver for sig til Sammenligning med Resultaterne for 1916. Det vil ses, at det sildige Jædersk Rajgræs klarer sig slet under de ugunstige, men relativt godt under de gunstige Fugtighedsforhold, hvor det endog er højest i Udbytte i 2. Brugsaar. Lundbæk-Stammen, der er hurtigt udviklet og tidligt blomstrende, har omvendt sin største Overlegenhed i 1. Aars Mark, 1915, hvor Forsommerens Tørke tidligt standser Græsset i Væksten.

Som et yderligere Bidrag til Rajgræsstammernes Karakteristik er Tabel 15 udarbejdet. Lundbæk-Stammen er tidligst i Skridning, Fællesforeningens Stammer en Dag eller to sildigere, og Jædersk en halv Snes Dage eller mere sildigere end denne. Tystofte Nr. 10 følges i Udvikling nøje med Lundbæk Stamme. I Høprocent staar Jædersk Rajgræs lavest. Men

¹⁾ 42. Beretning, Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 16. Bind, 1909, Side 385 og 388.

²⁾ 48. Beretning, Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 17. Bind, 1910, Side 200.

Tabel 14. Almindelig Rajgræs.
Høudbytte i Gennemsnit for alle Forsøg.

Lbr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha						Forholdstal for Høudbytte			
		1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar	1. Aar	2. Aar	Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt				
	Udlagt 1914.	1915			1916						
1	Irland	43.0	6.3	49.3	50.6	2.6	53.2	102.5	100	100	100
2	Lundbæk	51.7	8.7	60.4	50.5	2.3	52.8	113.2	123	99	110
3	Fællesforeningen Nr. 1	41.9	6.6	48.5	49.3	1.9	51.2	99.7	98	96	97
4	— - 20	47.2	6.6	53.8	52.6	1.9	54.5	108.3	109	102	106
5	Jæderen	32.2	4.2	36.4	54.9	2.0	56.9	93.3	74	107	91
	Udlagt 1915.	1916			1917						
1	Irland	51.3	2.9	54.2	23.9	1.6	25.5	79.7	100	100	100
2	Lundbæk	59.5	3.6	63.1	22.2	1.2	23.4	86.5	116	92	109
3	Fællesforeningen Nr. 1	51.1	2.1	53.2	22.7	1.2	23.9	77.1	98	94	97
4	— - 20	56.2	1.7	57.9	23.6	1.4	25.0	82.9	107	98	104
5	Jæderen	45.5	1.5	47.0	21.5	1.6	23.1	70.1	87	91	88
6	Tystofte Nr. 10.....	62.4	3.5	65.9	21.9	1.7	23.6	89.5	122	93	112
	Gennemsnit.										
1	Irland	47.2	4.6	51.8	39.2	2.1	41.3	93.1	100	100	100
2	Lundbæk	55.7	6.1	61.8	38.4	1.8	40.2	102.0	119	97	110
3	Fællesforeningen Nr. 1	46.5	4.4	50.9	37.9	1.6	39.5	90.4	98	96	97
4	— - 20	51.7	4.2	55.9	40.1	1.7	41.8	97.7	108	101	105
5	Jæderen	38.8	2.9	41.7	40.5	1.9	42.4	84.1	81	103	90

Tabel 15. Almindelig Rajgræs.
Oversigt over Forhold vedrørende Rajgræsstammernes
Vækst og Udvikling.

Lbr.	Betegnelse	Tidlig- hed. 1—10	Hø i pCt. af Grøn- vægten ved 1. Slæt	Højde i cm, Tystofte ¹⁰ / ₈ 1916	2. Aars Udbytte i pCt. af 1. Aars Udbytte	Forholds- tal for Hø- udbytte i den samlede Afgrøde
2	Lundbæk	1.0	41.8	52	65	110
3	Fællesforeningen Nr. 1	2.5	42.2	48	78	97
4	— - 20	2.5	42.9	48	75	105
5	Jæderen	10.0	37.0	24	102	90

tages for sig de Forsøg, i hvilke den er slaaet senere end de øvrige Stammer og omtrent paa samme Udviklingstrin som disse, giver den kun 2 pCt. mindre Hø af Grønvægten end Irsk Rajgræs, og tages for sig de Forsøg, i hvilke den er slaaet samtidig med de øvrige Stammer, giver den 5 pCt. mindre Hø end Irsk Rajgræs. Paa det Tidspunkt, hvor de øvrige Stammer er slaaede, har den efter Maalinger ved Tystofte kun haft halvt saa høje Straa som disse. Lundbæk-Stammen, som har de højeste Straa og den største Afgrøde ved 1. Slæt, er ogsaa mest tilbøjelig til at gaa i Leje.

Den Forskel, der her er til Stede mellem Rajgræsstammerne, giver Plads for en Adskillelse af to helt forskellige Typer: en tidlig, kraftig og hurtig voksende Form, egnet for 1- og 2-aarigt Græsleje, og som i Landets barskere Egne kunde træde i Stedet for Italiensk Rajgræs, og en sildigere mere varig og haardfør Form, egnet for længere Græsleje paa koldere Jord. Men Jædersk Rajgræs, som den her foreligger til Undersøgelse, er maaske dog for sildig og for lidet ydende paa tør Agermark til at opfylde dette Formaal, og Fællesforeningens Stamme Nr. 20 er næppe sildig og næppe varig nok.

De Stammer, som har deltaget i samtlige Forsøg, stiller sig med Hensyn til samlet Høudbytte i følgende Orden:

Nr. 1 i Udbytte er Alm. Rajgræs af Lundbæk Stamme fra Danske Landboforeningers Frøforsyning, Roskilde. I 1. Brugsaar overgaar den den Prøve Irsk Rajgræs, hvormed den har været sammenlignet, baade i 1. og 2. Slæt, i alt med 10 hkg Hø pr. ha, men i 2. Brugsaar er den næppe fuldt jævnbyrdig med denne. For begge Aar tilsammen andrager Merudbyttet 10 pCt.

Nr. 2 er Stamme Nr. 20 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Den er lidt sildigere og lidt mere varig end den foregaaende, men staar tilbage for denne i Udbytte i 1. Aar. I alt giver den 5 pCt. større Udbytte end Irsk Rajgræs.

Nr. 3 i Udbytte er en Handelsprøve af Irsk Alm. Rajgræs.

Nr. 4. Alm. Rajgræs, Stamme Nr. 1 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger ligner ganske Stamme Nr. 20, men giver betydelig mindre Udbytte.

Nr. 5. Jædersk Rajgræs fra Fællesforeningen for

Danmarks Brugsforeninger er meget sildigere, men ogsaa mere varig end nogen af de foregaaende. I 1. Brugsaar staar den omtrent 38 pCt. under Lundbæk Stamme i Udbytte, men i 2. Brugsaar overgaar den denne med 6 pCt. Jædersk Rajgræs vil uden Tvivl være de øvrige Rajgræsstammer overlegen paa lave, frostudsatte Arealer.

I de sidst udlagte 4 Forsøg indgaar desuden Alm. Rajgræs, Stamme Nr. 10 fra Tystofte Forsøgsstation. Denne ligner Lundbæk Stamme i Tidlighed og Varighed, men overgaar den i Høudbytte i 1. Aar i hvert enkelt af de 4 Forsøg, i Gennemsnit andrager Merudbyttet 2.8 hkg Hø eller ca. 4.5 pCt. Frø af denne Stamme vil tidligst kunne komme i Handelen i 1919.

Timothe.

Af denne Art er indsendt to danske Stammer, som er sammenlignede med en indkøbt Prøve. Ved Lyngby og Tystofte og paa Lavmose ved Herning er Timothe dyrket i Blanding med Alsikekløver. Forsøgene med de 3 Timothestammer a, b og c og 2 Alsikekløverstammer 1 og 2 er udlagte efter følgende Plan:

a ₁	a ₂	b ₁	b ₂	c ₁	c ₂	a ₁	a ₂
b ₂	b ₁	c ₂	c ₁	a ₂	a ₁	b ₂	b ₁
c ₁	c ₂	a ₁	a ₂	b ₁	b ₂	c ₁	c ₂

Udsædsmængden var 6 kg Frø af Timothe og 6 kg Frø af Alsikekløver pr. ha og Parcelstørrelsen 20 m². For hver Timothestamme har der saaledes været 4 Fællesparceller med hver af de 2 Alsikekløverstammer eller i alt 8 Parceller. I Forsøgene er Blandingens samlede Afgrøde bestemt, og der er af hver Parcel udtaget Prøver til Bestemmelse af Høets Indhold af Timothe, Alsikekløver og andre Arter. Nærværende Opgørelse omfatter det samlede Udbytte af hver Blanding og af Timothe alene.

Ved Tystofte og Lyngby er desuden de 3 Timothestammer udlagte til Sammenligning i ren Bestand hver paa 10 Fællesparceller à 20 m². Udsædsmængden var her 10 kg Frø pr. ha.

De konkurrerende Stammer var:

- 1) Handelsfrø af Dansk Timothe, indkøbt fra Markfrøkontoret Trifolium, København.
- 2) Dansk Timothe 1913 fra Fællesforeningen for

Danmarks Brugsforeninger. Stammen er tiltrukket af *Karl A. Jørgensen*, der har grundlagt den paa de 5 bedste Familier af en Familieserie, udvalgt af en Handelsprøve Dansk Timothe i 1906.

3) Timothe, Stamme Nr. 12 fra Dansk Frøavlskompagni og Markfrøkontoret Trifolium, København.

Stammen er dannet af *Knud Larsen* ved Udvalg af et Antal Planter i en Bevoksning af Dansk Timothe, som stod ualmindelig godt i Firmaets Kontrolmark i 1908. Blandt disse har Plante Nr. 12 efter gentagen, vegetativ Formering dannet Grundlag for Stammen.

Udsædens Beskaffenhed vil fremgaa af Tabel 16.

Tabel 16. Timothe.

Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbnr.	Betegnelse	Rent Frø	Af-fald	Frem-med Kulturfrø	Ukrud	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		i 5 Døgn	i 12 Døgn	pCt.
Til Udsæd 1914.									
1	Danmark	99.5	0.1	0.0	¹⁾ 0.4	0.38	97	98	97.5
2	Fællesforeningen	99.0	0.8	0.1	²⁾ 0.1	0.47	94	94	93.1
3	Trifolium Nr. 12	99.8	0.2	0.0	0.0	0.58	97	98	97.8
Til Udsæd 1915.									
1	Danmark						54	78	77.6
2	Fællesforeningen						58	74	73.3
3	Trifolium Nr. 12						86	89	88.8

¹⁾ Lugtløs Kamille, Hvid Okseøje, Rødknæ. ²⁾ Hønsetarm.

Lyngby.

Forsøg med Timothe i Blanding med Alsikekløver, Tabel 17. I Tabellen er der først gjort Rede for Blandingens samlede Udbytte dernæst for Udbyttet af Timothe i Blandingen, beregnet efter Analysen. Der er her, som i de foregaaende Græsforsøg, et lavere Udbytte ved 1. Slæt i de to tørre Forsomme 1915 og 1917, men Forskellen er dog langt ringere, idet navnlig Genvæksten har været betydelig bedre i Blandingen end i de rene Bevoksninger. I Udbytte staar Trifolium Nr. 12 højest i 1. Aar, medens Fællesforeningens Stamme har den største Genvækst og højeste Udbytte i 2. Aar.

Der er udlagt i 6-rd. Byg 5. Maj 1914 og slaet 29. Juni og 13. September 1915, 5. Juli og 3. Oktober 1916. Ogsaa i 1915 er der udlagt i 6-rd. Byg. Frøet blev saet 23. April 1915, og der blev slaet 6. Juni og 3. Oktober 1916 og 26. Juni og 25. August 1917.

Tabel 17. Timothe, dyrket i Blanding med Alsikekløver.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Samlet Afgrøde af Timothe og Alsikekløver i Blanding.								
	Udlagt 1914.							
1	Danmark	37.6	18.8	56.4	56.1	8.1	64.2	120.6
2	Fællesforeningen	38.1	19.7	57.8	58.2	11.0	69.2	127.0
3	Trifolium Nr. 12	40.3	18.6	58.9	57.9	10.2	68.1	127.0
	Udlagt 1915.							
1	Danmark	77.8	15.2	93.0	39.9	2.5	42.4	135.4
2	Fællesforeningen	79.9	17.9	97.8	39.7	3.6	43.3	141.1
3	Trifolium Nr. 12	81.2	17.2	98.4	37.9	3.5	41.4	139.8
	Gennemsnit.							
1	Danmark	57.7	17.0	74.7	48.0	5.3	53.3	128.0
2	Fællesforeningen	59.0	18.8	77.8	49.0	7.3	56.3	134.1
3	Trifolium Nr. 12	60.8	17.9	78.7	47.9	6.9	54.8	133.5

Timothestammernes Del af Blandingernes Udbytte.

	Udlagt 1914.							
1	Danmark	28.7	2.8	31.5	28.6	5.8	34.4	65.9
2	Fællesforeningen	28.5	5.9	34.4	33.0	9.9	42.9	77.3
3	Trifolium Nr. 12	32.7	5.5	38.2	32.3	9.2	41.5	79.7
	Udlagt 1915.							
1	Danmark	39.4	9.1	48.5	35.7	2.2	37.9	86.4
2	Fællesforeningen	45.8	13.3	59.1	36.2	3.3	39.5	98.6
3	Trifolium Nr. 12	44.5	12.3	56.8	33.8	3.2	37.0	93.8
	Gennemsnit.							
1	Danmark	34.1	5.9	40.0	32.2	4.0	36.2	76.2
2	Fællesforeningen	37.2	9.6	46.8	34.6	6.6	41.2	88.0
3	Trifolium Nr. 12	38.6	8.9	47.5	33.1	6.2	39.3	86.8

Timothe i ren Bestand, Tabel 18.

Disse Forsøg har ligget i de samme Marker, som de øvrige Forsøg med Græsarter i ren Bestand. Der foreligger derfor kun Resultater fra de to første Aar, 1915 og 1916, idet Marken i 1917 er afgivet til andre Formaal.

Resultaterne stemmer ganske med Resultaterne fra Forsøgene med blandet Bevoksning. I 1. Aar giver Løbenummer 3 og i 2. Aar Løbenummer 2 den højeste Afgrøde.

I 1914 er udlagt i Byg 28. April. Der er slaaet 21. Juni 1915 og 4. Juli 1916. I 1915 er ligeledes udlagt i Byg, og Frøet saet 22. April. Der blev slaaet 4. Juli 1916.

Tabel 18. Timothe, dyrket i ren Bestand.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
	Udlagt 1914.							
1	Danmark	21.0	0.0	21.0	54.5	0.0	54.5	75.5
2	Fællesforeningen	26.7	0.0	26.7	59.6	0.0	59.6	86.3
3	Trifolium Nr. 12	31.3	0.0	31.3	55.8	0.0	55.8	87.1
	Udlagt 1915.							
1	Danmark	29.6	0.0	29.6				
2	Fællesforeningen	39.7	0.0	39.7				
3	Trifolium Nr. 12	41.9	0.0	41.9				
	Gennemsnit.							
1	Danmark	25.3	0.0	25.3	54.5	0.0	54.5	79.8
2	Fællesforeningen	33.2	0.0	33.2	59.6	0.0	59.6	92.8
3	Trifolium Nr. 12	36.6	0.0	36.6	55.8	0.0	55.8	92.4

Tystofte.

Forsøg med Timothe i Blanding med Alsikekløver, Tabel 19. Som ved Lyngby er Blandingernes samlede Afgrøde først opført, og dernæst Afgrøden af Timothe alene beregnet efter Analysen. Ogsaa her giver Løbenr. 3 det højeste Udbytte i 1. Aar, men Løbenr. 2 har lidt større Genvækst og giver højeste Udbytte i 2. Aar. I Blandingen har omvendt Løbenr. 3 trykket Alsikekløveren stærkest i Udviklingen i 1. Aar og Løbenr. 2 i 2. Aar, saaledes at Forskellen mellem Stammerne er næsten udjævnet i Blandingens samlede Afgrøde. Den danske Handelsprøve, Løbenr. 1, har i 1. Aar kun givet fra Halvdelen til to Tredjedele saa stort Udbytte, som de to Stammer, men i 2. Aar rykker den disse betydelig nærmere.

Der er i 1914 udlagt i 2-rd. Byg 28. April og i 1915 slaaet 29. Juni og 10. September; i 2. Aar, 1916, blev der slaaet 30. Juni og 27. September. I 1915 er udlagt i Havre, og Frøet saet 23. April, og der er slaaet 15. Juli og 25. September 1916 og 2. Juli og 20. September 1917.

Timothe i ren Bestand, Tabel 20.

Disse Forsøg har ligget sammen med de øvrige Forsøg med Græsarter i ren Bestand, og Timotheen stiller sig her med Hensyn til Vejrligets Indflydelse paa Afgrødens Størrelse og paa Genvæksten omtrent som de øvrige Græsarter. Forsøgsresultaterne svarer meget nær til Resultaterne ved Dyrkning i Blanding. Løbenr. 3 staar højest i Udbytte i 1. Aar, men overgaas delvis af Løbenr. 2 i 2. Aar, og Løbenr. 1 staar meget tilbage i Udbytte.

Der er udlagt i Havre, og Frøet saet 29. April 1914, og der blev slaaet 23. Juni og 20. September 1915 og 26. Juni og 28. September 1916. Ogsaa i 1915 er udlagt i Havre. Frøet er saet 1. Maj. Der blev slaaet 25. Juni og 3. Oktober 1916 og 28. Juni og 3. Oktober 1917.

Tabel 19. Timothe, dyrket i Blanding med Alsikekløver.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	

Samlet Afgrøde af Timothe og Alsikekløver i Blanding.

Udlagt 1914.								
1	Danmark	31.7	13.7	45.4	78.5	2.7	81.2	126.6
2	Fællesforeningen	35.8	20.5	56.3	80.9	4.2	85.1	141.4
3	Trifolium Nr. 12	36.8	18.1	54.9	82.7	4.3	87.0	141.9
Udlagt 1915.								
1	Danmark	50.3	7.1	57.4	29.9	6.0	35.9	93.3
2	Fællesforeningen	55.4	9.1	64.5	32.1	8.8	40.9	105.4
3	Trifolium Nr. 12	56.7	7.8	64.5	30.0	9.1	39.7	104.2
Gennemsnit.								
1	Danmark	41.0	10.4	51.4	54.2	4.4	58.6	110.0
2	Fællesforeningen	45.8	14.8	60.4	56.5	6.5	63.0	123.4
3	Trifolium Nr. 12	46.8	12.9	59.7	56.7	6.7	63.4	123.1

Timothestammernes Del af Blandingernes Udbytte.

Udlagt 1914.								
1	Danmark	21.2	4.4	25.6	57.0	0.8	57.8	83.4
2	Fællesforeningen	24.6	13.1	37.7	63.6	1.2	64.8	102.5
3	Trifolium Nr. 12	26.8	12.0	38.8	62.0	1.3	63.3	102.1
Udlagt 1915.								
1	Danmark	13.1	1.7	14.8	27.8	5.9	33.7	48.5
2	Fællesforeningen	27.5	2.2	29.7	29.7	8.9	38.6	68.3
3	Trifolium Nr. 12	30.1	1.9	32.0	28.6	9.2	37.8	69.8
Gennemsnit.								
1	Danmark	17.2	3.0	20.2	42.4	3.4	45.8	66.0
2	Fællesforeningen	26.1	7.6	33.7	46.7	5.0	51.7	85.4
3	Trifolium Nr. 12	28.5	6.9	35.4	45.3	5.3	50.6	86.0

Herning Lavmose.

Her er Timothe kun dyrket i Blanding med Alsikekløver. Opførelsen er foretaget som for de to foran omhandlede Forsøg, se Tabel 21. Til Belysning af de særlige Dyrkningsforhold paa Lavmosen tjener nedenførte Bemærkninger om de enkelte Forsøg:

Der blev udlagt i Havre 29. April 1914. Dæksæden groede ganske godt til uden dog at gaa i Leje, den høstedes 21. August og fjærnedes straks fra Marken. Plantebestanden i Udlægsmarken, der straks efter Høst var meget svag, bedrede sig betydeligt i det milde Efteraarsvejr, saa der før Vinterens Komme var en nogenlunde god Bestand i Forsøgene. 1. Slæt, slaet 16. Juli

Tabel 20. Timothe, dyrket i ren Bestand.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
	Udlagt 1914.							
1	Danmark	26.7	0.8	27.5	60.9	0.3	61.2	88.7
2	Fællesforeningen	36.3	4.9	41.2	69.6	1.3	70.9	112.1
3	Trifolium Nr. 12	37.4	3.8	41.2	72.7	0.9	73.6	114.8
	Udlagt 1915.							
1	Danmark	41.5	1.4	42.9	28.5	5.8	34.3	77.2
2	Fællesforeningen	53.2	1.6	54.8	33.0	7.4	40.4	95.2
3	Trifolium Nr. 12	57.4	1.4	58.8	31.3	8.2	39.5	98.3
	Gennemsnit.							
1	Danmark	34.1	1.1	35.2	44.7	3.1	47.8	83.9
2	Fællesforeningen	44.8	3.2	48.0	51.3	4.4	55.7	103.7
3	Trifolium Nr. 12	47.4	2.6	50.0	52.0	4.6	56.6	106.8

1915, blev, som alle øvrige Afgrøder i Mosen, stærkt paavirket af de talrige Frostnætter i Maj og Juni, men naaede dog en ganske god Udvikling. Ved 2. Slæt, taget 10. September, kommer Forskellen i Genvækst hos Timothe-stammerne stærkt frem.

I 2. Aar, 1916, udviklede Afgrøden sig fortrinlig i det fugtige Vejr, og der høstedes meget store Høafgrøder baade ved 1. Slæt, 28. Juli, og 2. Slæt, 30. September.

I 1915 blev udlagt i Havre 29. April. Døksæden trykkes stærkt i Væksten under Sommertørke med talrige Frostnætter og Fritflueangreb. sluttelig naaede Havren dog en kraftig Vækst uden at gaa i Leje. Høsten fandt først Sted 13. September. Under disse ugunstige Forhold spirede Planterne i Udlægsmarken langsomt og tyndt, for en Del sikkert først efter Nedbør i Juli. Efter Høst var der i Forsøget en nogenlunde tæt Bestand af svage Planter. Der blev slaet 28. Juli og 30. September 1916. I 2. Aar, 1917, er Afgrøden ikke stor, men Timotheen, navnlig den sildigste, Løbenr. 1, stærkt fremtrædende. Der blev slaet 17. Juli og 18. September.

De særlige Forhold paa Lavmosen, Kulde og Nattefrost, øver aabenbart Indflydelse paa Forsøgsresultaterne, idet Timothe-stammerne her bliver udsatte for en anden Haardførhedsprøve end paa Agerjord. Lbnr. 3 staar endnu højest i 1. Slæt i det ene Forsøg, men i samlet Afgrøde kommer den lavere end Lbnr. 2 baade i 1. og 2. Aar. Og Lbnr. 1, som er sildigere, mere lavt voksende og stængelfattig end de to andre Stammer, og som paa Agermarken staar saa langt tilbage i Udbytte,

Tabel 21. Timothe, dyrket i Blanding med Alsikekløver.
Høudbytte i hkg pr. ha. *Herning Lavmose.*

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Samlet Afgrøde af Timothe og Alsikekløver i Blanding.								
Udlagt 1914.								
1	Danmark	53.4	17.0	70.4	81.3	18.3	99.6	170.0
2	Fællesforeningen	52.7	27.6	80.3	87.9	21.1	109.0	189.3
3	Trifolium Nr. 12	54.0	21.1	75.1	83.8	21.6	105.4	180.5
Udlagt 1915.								
1	Danmark	54.6	10.5	65.1	45.4	8.8	54.2	119.3
2	Fællesforeningen	60.2	12.5	72.7	37.8	10.7	48.5	121.2
3	Trifolium Nr. 12	60.2	12.3	72.5	34.3	11.9	46.2	118.7
Gennemsnit.								
1	Danmark	54.0	13.8	67.8	63.4	13.5	76.9	144.7
2	Fællesforeningen	56.5	20.0	76.5	62.9	15.9	78.8	155.3
3	Trifolium Nr. 12	57.1	16.7	73.8	59.1	16.7	75.8	149.6

Timothestammernes Del af Blandingernes Udbytte.

Udlagt 1914.								
1	Danmark	30.4	14.0	44.4	48.1	16.5	64.6	109.9
2	Fællesforeningen	32.4	24.2	56.6	56.3	19.0	75.3	131.9
3	Trifolium Nr. 12	37.2	18.4	55.6	55.3	19.4	74.7	130.8
Udlagt 1915.								
1	Danmark	22.9	8.6	31.5	35.9	2.2	38.1	69.6
2	Fællesforeningen	30.1	11.0	41.1	29.9	3.9	33.8	74.9
3	Trifolium Nr. 12	27.1	10.7	37.8	24.6	3.6	28.2	66.0
Gennemsnit.								
1	Danmark	26.7	11.3	38.0	42.0	9.4	51.4	89.4
2	Fællesforeningen	31.3	17.6	48.9	43.1	11.5	54.6	103.5
3	Trifolium Nr. 12	32.2	14.5	46.7	40.0	11.5	51.5	98.2

naar i 2. Aar paa Højde med Lbnr. 3 i Udbytte. Det først udlagte Forsøg har henligget til Udbyttebestemmelse ogsaa i 3. Brugsaar, 1917, og med følgende Resultat:

Herning Lavmose:		Høudbytte af Timothe alene i 3. Brugsaar, 1917, hkg Hø pr. ha		
Lbnr.		1. Slæt	2. Slæt	I alt
1	Danmark	40.5	5.6	46.1
2	Fællesforeningen	32.5	10.8	43.3
3	Trifolium Nr. 12	23.6	8.6	32.2

Ved dette første Udlæg er Lbnr. 1 saaledes højest i Udbytte i 3. Brugsaar, ved andet Udlæg naar den øverst allerede i 2. Brugsaar.

Oversigt.

Tabel 22 giver en Oversigt over Resultaterne af samtlige Forsøg med Timothe paa Agermark og disse er indbyrdes i den smukkeste mulige Overensstemmelse. Der er kun en Svagheit ved Forsøgene, at der har manglet en gennem tidligere Forsøg bekendt Stamme som Maalestok for Sammenligningen. Men om det end maa antages, at Handelsprøven, Lbnr. 1, giver lavere Udbytte end Dansk Timothe i Almindelighed, kan der dog ikke være Tvivl om, at de to indsendte Stammer begge er fortrinlige.

Tabel 22. Timothe.
Høudbytte i Gennemsnit for Forsøg ved Lyngby og Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha						Forholdstal for Høudbytte			
		1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar	1. Aar	2. Aar	Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt				
Gennemsnit af 4 Forsøg, hvor Timothe har været dyrket i Blanding med Alsikekløver.											
1	Danmark	25.7	4.4	30.1	37.3	3.7	41.0	71.1	100	100	100
2	Fællesforeningen . . .	31.7	8.6	40.3	40.7	5.8	46.5	86.8	134	113	122
3	Trifolium Nr. 12 . . .	33.6	7.9	41.5	39.2	5.8	45.0	86.5	138	110	122

Gennemsnit af 4 Forsøg med Timothe i ren Bestand.

1	Danmark	29.7	0.6	30.3	48.0	2.0	50.0	80.3	100	100	100
2	Fællesforeningen . . .	39.0	1.6	40.6	54.1	2.9	57.0	97.6	134	114	122
3	Trifolium Nr. 12 . . .	42.0	1.3	43.3	53.3	3.0	56.3	99.6	143	113	124

Gennemsnit af alle 8 Forsøg.

1	Danmark	27.7	2.5	30.2	42.7	2.8	45.5	75.7	100	100	100
2	Fællesforeningen . . .	35.4	5.1	40.5	47.4	4.4	51.8	92.3	134	114	122
3	Trifolium Nr. 12 . . .	37.8	4.6	42.4	46.3	4.4	50.7	93.1	140	111	123

Den følgende lille Oversigt, Tabel 23, giver yderligere Oplysninger om Timothestammernes indbyrdes Forskelligheder. Forskellen i Høprocent er et Udtryk for Forskel dels i Tidlig-

hed dels i Stængelrigdom. Lbnr. 1 skyder faa Stængler og lidet samtidigt. Lbnr. 2 og 3 skyder tidligt og samtidigt og følges næsten ad, dog synes Lbnr. 3 mest stængelrig. I Blomstrings-tid er der mellem disse to næppe kendelig Forskel. Udbytte-tallene ved 1. Slæt er i god Overensstemmelse hermed.

Forholdstallene for Høudbytte paa Lavmosen ved Herning illustrerer Forskellen mellem Stammerne i Haardførhed og Varighed, og det viser sig, at den lidet ydende, danske Handelsprøve er den mest haardføre og mest varige af de tre.

Tabel 23. Timothe. Oversigt.

Lbnr.	Betegnelse	Hø i pCt. af Grøn- vægten ved 1. Slæt	Forholdstal for Høudbytte					
			paa Agermark			paa Lavmose		
			1. Brugsaar			1. Aar	2. Aar	3. Aar
			1. Slæt	2. Slæt	2. Slæt i pCt. af 1. Slæt			
1	Danmark	36.5	100	100	9	100	100	100
2	Fællesforeningen ...	40.4	128	204	14	129	106	94
3	Trifolium Nr. 12...	41.1	136	184	12	123	100	70

Nr. 1 i Udbytte i 1. Brugsaar er herefter Timothe-stamme »Trifolium« Nr. 12 fra Markfrøkontoret Trifolium, København. Den skyder tæt og forholdsvis tidligt frem, har straks oprette Stængelskud med brede, lyse, lidt hængende Blade. I 1. Aar overgaar den Handelsprøven i Udbytte med 40 pCt., men synes mindre haardfør og mindre varig end denne.

Nr. 2 er Timothe 1913 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Denne staar lidt tilbage for Nr. 1 i Høudbytte i 1. Aar, men overgaar den til Gengæld i 2. Aar og i samlet Høudbytte for begge Aar staar de næsten lige. Den skyder som foregaaende straks oprette Skud, men Stængelbladene er lidt smallere, mørkere og mere oprette. Paa Lavmose kan den ikke i Haardførhed maale sig med den følgende.

Nr. 3 er en indkøbt Handelsprøve af Dansk Timothe. Denne skyder uregelmæssigt, og Stængelskuddene har

en opstigende Vækst. Udbyttet er kun lille og Genvæksten sparsom, men paa Lavmosen er den Nr. 1 og Nr. 2 overlegen i Haardførhed og Varighed.

Ogsaa af Timothe, som dyrkes baade i Eng og paa Højmark, har man i Landbruget Anvendelse for mere end een Type.

Eng-Svingel.

Af denne Art er indsendt 2 danske Stammer, som er sammenlignede med den bedste Stamme fra tidligere Forsøg.

Forsøg blev anlagt ved Tystofte Forsøgsstation samt paa Lavmose ved Herning og Tylstrup og paa Eng ved Næsgaard paa Falster. De 3 Eng-Svingel Prøver a, b og c blev udsaaede i Blanding med Hvidkløver Nr. 1, 2 og 3 efter følgende Plan:

a ₁	a ₂	a ₃	b ₁	b ₂	b ₃	c ₁	c ₂	c ₃	a ₁	a ₂	a ₃
b ₃	b ₁	b ₂	c ₃	c ₁	c ₂	a ₃	a ₁	a ₂	b ₃	b ₁	b ₂
c ₂	c ₃	c ₁	a ₂	a ₃	a ₁	b ₂	b ₃	b ₁	c ₂	c ₃	c ₁

Udsædsmængden var 10 kg Eng-Svingel og 5 kg Hvidkløver pr. ha. For hver Eng-Svingelstamme har der herefter været 4 Fællesparceller à 20 m² i Blanding med hver af de 3 Hvidkløverstammer eller i alt 12 Parceller. I Blandingen er den samlede Høafgrøde bestemt, og paa Grundlag af botaniske Analyser er Udbyttet af Eng-Svingel og Hvidkløver hver for sig beregnet.

Følgende Eng-Svingelstammer har deltaget i Forsøgene:

1) Eng-Svingel Nr. 9 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Denne Stamme gav højeste Udbytte ved Forsøg med Eng-Svingelstammer 1909—12. Frøet er indkøbt fra Danske Landboforeningers Frøforsyning, Roskilde.

2) Eng-Svingel Familie Nr. 2 og

3) Eng-Svingel Familie Nr. 5,

begge indsendte af Aktieselskabet L. Dæhnfeldt, Odense. Begge er tiltrukne ved Familieavl med Amerikansk Eng-Svingel som Udgangspunkt.

Udsædens Kvalitet vil fremgaa af Tabel 24. Af Maaleprøven, Lbnr. 1, er anskaffet ny Udsæd i 1915; af de to indsendte Prøver er samme Udsæd benyttet i begge Aar.

Desværre viste det sig, at de lave Arealer gennemgaaende

var meget urene og saa lidt i Kultur, at det ikke lykkedes os at faa en brugelig Plantebestand frem i Forsøgene. Resultater foreligger kun fra Tystofte og fra Lavmose ved Herning.

Tabel 24. Eng-Svingel.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbnr.	Betegnelse	Rent Frø	Af-fald	Frem-med Kulturfrø	Ukrud	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		i 5 Døgn	i 15 Døgn	pCt.
	Til Udsæd 1914.								
1	Fællesforeningen ...	98.4	1.2	¹⁾ 0.4	0.0			95	93.5
2	Dæhnfeldt Nr. 2 ...	99.6	0.4	0.0	0.0	2.06	98	99	98.6
3	— - 5 ...	99.1	0.9	0.0	0.0	2.16	96	98	97.1
	Til Udsæd 1915.								
1	Fællesforeningen ...	92.8	5.0	²⁾ 2.2	0.0	1.99	96	97	90.0
2	Dæhnfeldt Nr. 2 ...						77	87	86.7
3	— - 5 ...						76	85	84.2

¹⁾ Rapgræs, Hundegræs, Blød Hejre. ²⁾ Blød Hejre, Mangeblomstret Hejre, Alm. Rajgræs.

Tystofte, Tabel 25.

I Tabellen er der først gjort Rede for Blandingens samlede Udbytte, dernæst for Udbyttet af Eng-Svingel i Blandingen, beregnet efter Analysen. Ogsaa her har Indblanding af en Bælgplante medført nogen Udjævning af de uheldige Vejrforholds Virkning i 1915 og 1917, navnlig har Genvæksten været forholdsvis bedre her, end i Forsøg med Græsarter i ren Bestand. Kun i det ene Forsøg staar Fællesforeningens Stamme højest i Udbytte i 1. Brugsaar, men i begge Forsøg staar den højest i 2. Aar. De to Stammer fra Dæhnfeldt følges næsten ad, i Gennemsnit for begge Aar staar de 7—9 pCt. under Fællesforeningens Stamme.

Der er i 1914 udlagt i Havre 29. April. Plantebestanden var lovlig tynd i Foraaret 1915, men groede sammen i Sommerens Løb, idet navnlig Hvidkløveren voksede stærkt til ved 2. Slæt. Der blev slaaet 23. Juni og 9. September 1915 og 26. Juni og 28. September i 2. Aar, 1916. Ogsaa i 1915 er der udlagt i Havre. Frøet blev saaet 1. Maj. Der blev slaaet 28. Juni og 2. Oktober 1916 og 26. Juni og 13. September i 2. Aar, 1917. I dette sidst udlagte Forsøg har det dobbelte Antal Hvidkløverstammer deltaget i Forsøget, derved er Antallet af Parceller med hver Eng-Svingelstamme udvidet til 24.

Herning Lavmose, Tabel 26.

Der blev udlagt i Havre 29. April 1914. Denne groede jævnt til uden at gaa i Leje; før Vinteren var der en jævn, om end noget svag Plantebestand

Tabel 25. Eng-Svingel, dyrket i Blanding med Hvidkløver.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	1 alt	1. Slæt	2. Slæt	1 alt	
Samlet Afgrøde af Eng-Svingel og Hvidkløver i Blanding.								
Udlagt 1914.								
1	Fællesforeningen	29.9	11.9	41.8	88.9	5.2	94.1	135.9
2	Dæhnfeldt Nr. 2	24.7	12.9	37.6	80.9	7.0	87.9	125.5
3	— - 5	23.6	13.1	36.7	77.2	7.5	84.7	121.4
Udlagt 1915.								
1	Fællesforeningen	47.3	14.2	61.5	34.4	9.0	43.4	104.9
2	Dæhnfeldt Nr. 2	51.4	15.1	66.5	30.7	11.2	41.9	108.4
3	— - 5	52.7	17.0	69.7	31.2	10.7	41.9	111.6
Gennemsnit.								
1	Fællesforeningen	38.6	13.1	51.7	61.7	7.1	68.8	120.5
2	Dæhnfeldt Nr. 2	38.1	14.0	52.1	55.8	9.1	64.9	117.0
3	— - 5	38.2	15.0	53.2	54.2	9.1	63.3	116.5
Eng-Svingelstammernes Del af Blandingernes Udbytte.								
Udlagt 1914.								
1	Fællesforeningen	25.8	5.3	31.1	83.9	5.2	89.1	120.2
2	Dæhnfeldt Nr. 2	20.3	5.1	25.4	73.3	7.0	80.3	105.7
3	— - 5	19.7	5.3	25.0	69.6	7.5	77.1	102.1
Udlagt 1915.								
1	Fællesforeningen	30.6	6.9	37.5	33.1	5.4	38.5	76.0
2	Dæhnfeldt Nr. 2	33.0	8.0	41.0	28.9	6.7	35.6	76.6
3	— - 5	32.3	7.4	39.7	29.9	6.4	36.3	76.0
Gennemsnit.								
1	Fællesforeningen	28.2	6.1	34.3	58.5	5.3	63.8	98.1
2	Dæhnfeldt Nr. 2	26.7	6.5	33.2	51.1	6.9	58.0	91.2
3	— - 5	26.0	6.4	32.4	49.8	6.9	56.7	89.1

i Forsøget. Plantevæksten paavirkedes stærkt af de talrige Frostnætter i Maj og Juni. Eng-Svingelens blomstrende Skud blev stærkt medtagne af Frosten. Der blev slaet 19. Juli og 10. September 1915 og høstet en god Høafgrøde ved begge Slæt. I 2. Brugsaar, 1916, blev der slaet 28. Juli og 3. Oktober og hver Gang høstet en god Høafgrøde. Ogsaa i 1915 blev der udlagt i Overensstemmelse med Forsøgsplanen, men i det baade for Dæksæden og Udlægsplanterne uheldige Foraar kom forskelligt Ukrud stærkt frem, og i 1. Aar, 1916, bestod Plantebestanden ganske overvejende af Ukrud. Først i 2. Aar, 1917, var Græsset groet nogenlunde sammen i Forsøgsparcerne. Her gav Lbnr. 1 en lidt større Afgrøde end de to andre Stammer.

Under disse Forhold, hvor Eng-Svingelstammernes Haardførhed har været stillet paa en meget haard Prøve, har Dæhnfeldt Nr. 5 givet det højeste og Fællesforeningens Eng-Svingel det laveste Udbytte.

Tabel 26. Eng-Svingel, dyrket i Blanding med Hvidkløver.
Høudbytte i hkg pr. ha. *Herning Lavmose.*

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1914.								
Samlet Afgrøde af Eng-Svingel og Hvidkløver i Blanding.								
1	Fællesforeningen	40.6	18.0	58.6	60.9	19.8	80.7	139.3
2	Dæhnfeldt Nr. 2	43.1	20.4	63.5	64.1	21.5	85.6	149.1
3	— - 5	44.3	20.1	64.4	62.4	22.3	84.7	149.1
Eng-Svingelstammernes Del af Blandingernes Udbytte.								
1	Fællesforeningen	10.4	14.0	24.4	29.6	17.5	47.1	71.5
2	Dæhnfeldt Nr. 2	12.3	15.0	27.3	33.6	19.1	52.7	80.0
3	— - 5	16.7	16.8	33.5	33.0	19.8	52.8	86.3

Oversigt.

I Tabel 27 er der givet en Oversigt over Resultaterne af samtlige Forsøg med Eng Svingel. Da Forsøgene er udførte i blandet Bevoksning, foreligger der ingen direkte Bestemmelser af de enkelte Stammers Høprocent. Men de har vist sig noget forskellige i Tidlighed. Saaledes har ved Tystofte Fællesforeningens Eng-Svingel været 2-3 Dage tidligere i Skridning end de to andre Stammer. Den synes at give lidt grovere Stængler, lidt bredere og lidt grovere Blade end disse, og en forholdsvis større Del af Afgrøden falder paa 1. Slæt. I Forsøgene 1909—12, hvor den stod højest i Udbytte, viste den sig tillige mindre modtagelig for Rust end de øvrige Eng-Svingel-Prøver. I nærværende Forsøg har ingen af de konkurrerende Stammer været kendeligt angrebne af Rust.

Eng-Svingel er et af vore bedste Græsser paa Enge og lavt liggende Græsgange, det er derfor af Betydning at faa Stammerne bedømt under de Vækstbetingelser som er fremherskende paa saadanne Arealer. Og der maa skelnes mellem Forsøgsresultaterne paa Agermark og paa Lavmose. Desværre

foreligger der her kun Resultater fra et eneste vellykket Forsøg paa Lavmose, men ved dette ene Forsøg har Fællesforeningens Stamme givet det mindste Udbytte, sandsynligvis fordi den er mindre haardfør end de to andre Eng-Svingelstammer.

Tabel 27. Eng-Svingel, dyrket i Blanding med Hvidkløver.
Oversigt over Eng-Svingelens Høudbytte.

Lhnr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha						Forholdstallet for Høudbytte	
		1. Brugsaar			2. Brugsaar				Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Tystofte. Gennemsnit af 2 Forsøg.									
1	Fællesforeningen ...	28.2	6.1	34.3	58.5	5.3	63.8	98.1	100
2	Dæhnfeldt Nr. 2 ...	26.7	6.5	33.2	51.1	6.9	58.0	91.2	93
3	— - 5 ...	26.0	6.4	32.4	49.8	6.9	56.7	89.1	91
Herning Lavmose. 1 Forsøg.									
1	Fællesforeningen ..	10.4	14.0	24.4	29.6	17.5	47.1	71.5	100
2	Dæhnfeldt Nr. 2 ...	12.3	15.0	27.3	33.6	19.1	52.7	80.0	112
3	— - 5 ...	16.7	16.8	33.5	33.0	19.8	52.8	86.3	121

Nr. 1 i Udbytte paa Agermark er herefter Eng-Svingel Nr. 9 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. I samlet Afrøde for begge Brugsaar har under disse Forhold de to andre Stammer staaet 7 og 9 pCt. tilbage i Høudbytte.

Nr. 1 i Udbytte paa Lavmose er Eng-Svingel Nr. 5 fra Aktieselskabet Dæhnfeldt, Odense, der under disse Forhold overgaar Fællesforeningens Stamme i Høudbytte for begge Aar med 21 pCt.

Nr. 2 i Udbytte er i begge Tilfælde Eng-Svingel Nr. 2 fra Aktieselskabet Dæhnfeldt, Odense, der dog kun er lidet forskellig fra Nr. 5.

Hvidkløver.

Der er indsendt 20 danske Stammer til Forsøg, og til Sammenligning hermed er saaet Handelsfrø af Bøhmisk Hvidkløver. I det ene Forsøg indgaar desuden 3 Hvidkløverstammer fra Tystofte Forsøgsstation.

Tabel 28. Hvidkløver.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbmr.	Betegnelse	Rent Frø pCt.	Afffald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø pCt.
							i 3 Døgn	i 10 Døgn	
Til Udsæd 1914.									
1	Bøhmen	97.9	1.2	0.5	¹⁾ 0.4	0.66	67	76 + 22	74.4
2	Mors	92.3	4.6	²⁾ 2.3	³⁾ 0.8	0.75	73	78 + 10	72.0
3	Strynø	96.8	2.7	0.3	⁴⁾ 0.2	0.72	79	84 + 12	81.3
Til Udsæd 1915.									
1	Bøhmen	94.2	2.2	⁵⁾ 3.4	⁶⁾ 0.2	0.65	76	82 + 15	77.2
2	Mors	88.5	6.9	⁷⁾ 3.4	⁸⁾ 1.2	0.73	69	75 + 11	66.4
3	Strynø						59	67 + 4	64.9
4	Tystofte Nr. 10....						50	55 + 39	
5	— - 17....						46	51 + 44	

¹⁾ Ager-Gaaseurt, Rødknæ, Fuglegræs. ²⁾ Alsikekløver, Rødkløver. ³⁾ Vandgrenet Ranunkel, Rødknæ, Lancetbladet Vejbred, Valmue. ⁴⁾ Lancetbladet Vejbred. ⁵⁾ Alsikekløver. ⁶⁾ Lancetbladet Vejbred. ⁷⁾ Alsikekløver, Humle-Sneglebælg. ⁸⁾ Ager-Gaaseurt, Vandgrenet Ranunkel, Lancetbladet Vejbred, Rødknæ, Valmue.

Hvidkløveren er ikke dyrket i ren Bestand men kun i Blanding med Eng-Svingel i Overensstemmelse med Planen Side 147. Der er saaledes for hver Hvidkløverprøve 12 Fællesparceller à 20 m², og Udsædsmængden har været 5 kg Hvidkløverfrø og 10 kg Eng-Svingelfrø pr. ha. Forsøget er, som foran nævnt, kun gennemført ved Tystofte og paa Lavmose ved Herning.

Følgende Stammer har deltaget i Forsøgene:

1) Bøhmisk Hvidkløver, Handelsfrø indkøbt hos Markfrøkontoret Trifolium i København. Nyt Frø er anskaffet til Udsæd i 1915.

2) Strynø Hvidkløver fra Gaardejer *Claus G. Rasmussen*, Strynø Kalv. Stammen er anmeldt af *R. Nielsen Kold*, Strynø pr. Rudkøbing, men har ikke været Genstand for Forædling. Det er en Lokalsort, der tidligere har været bragt i Handelen, blandt andre af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, og som er bekendt for sin Frodighed.

3) Morsø Hvidkløver indsendt af *F. Dreyer*, Aarhus. Ogsaa denne er en bekendt Lokalsort, og i Forsøgene 1909—12 deltog en Prøve, avlet hos *Chr. Dissing*, Vester Jølby, og indsendt af Morsø Landboforenings Planteavlsudvalg.

4) og 5) er Stamme Nr. 10 og 17 fra Tystofte Forsøgsstation. De er tiltrukne af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* og har begge deltaget i Forsøgene 1909—12.

Tabel 28 giver Oplysning om Udsædens Kvalitet.

Tystofte, Tabel 29.

Om Saaning og Slæt dato m. m. er givet Meddelelse under Omtalen af Eng-Svingelens Udbytte i de samme Forsøg. Og Tabel 29 er ordnet paa samme Maade, som den tilsvarende Tabel 25, idet der først er gjort Rede for Blandingerens Udbytte og dernæst for Udbyttet beregnet efter den botaniske Analyse af Hvidkløver i Blandingen. Ved Udlæg 1914 indeholdt alle Parceller en forholdsvis jævn Kløverbestand. Kløverens Bidrag til Høudbyttet var ved 1. Slæt kun lille, men ved 2. Slæt meget stort. De 3 Kløverstammer gav med runde Tal i 1. Aar 4, 10 og 15 Ctn. Hø, men i 2. Aar, hvor Genvæksten var overmaade kraftig, kun et lille og næsten lige stort Bidrag til Afgrøden. Ved Udlæg 1915 har Strynøkløveren knap givet saa god en Bestand som ønskeligt, maaske fordi Frøet af denne Prøve dog har staaet tilbage i Spiringsenergi. Morsø Hvidkløver naar højest, men Bøhmisk Hvidkløver staaer fremdeles lavest i Udbytte.

De to Tystoffestammer synes at have delt Skæbne med Strynøkløveren. begge har haft et lovlig stort Indhold af haarde Korn i Frøet, og de har næppe givet tilstrækkelig tæt Plantebestand i Marken. Begge disse Stammer har sammen med Bøhmisk Hvidkløver og Morsø Hvidkløver deltaget i et Udhytteforsøg ved Tystofte i 1910—11 med følgende Resultat:

Tystofte 1910—11.

	Hvidkløver, hkg Hø pr. ha		
	1. Aar	2. Aar	Tilsammen
Bøhmen	28.7	42.3	71.0
Morsø	44.5	54.0	98.5
Tystofte Nr. 10	55.5	58.8	114.3
Tystofte Nr. 17	59.3	58.1	117.4

Herning Lavmose, Tabel 30.

Resultaterne fra Mosen stemmer ganske overens med Resultaterne fra Tystofte i det samme Aar, og de godtgør, at selv den bladrige Strynø Hvidkløver er haardfør nok til at klare sig paa Mosen under særdeles ugunstige Vejrforhold. Der er høstet store Høafgrøder paa Mosen, og Græsset, der har henstaaet til sildig Høslæt i begge Aar, har ganske naturlig hæmmet Hvidkløveren stærkt i Væksten. Dennes Bidrag til Udbyttet i 2. Aar er derfor kun lille, men medens begge de danske Stammer dog har givet et Bidrag, har Bøhmiske Hvidkløver slet intet ydet.

I 3. Brugsaar, 1917, hvor Afgrøden i Forsøget endnu har været vejet og analyseret, fandtes der af Bøhmisk Hvidkløver kun Spor, medens Morsø Hvidkløver i alt gav 1.3 og Strynø Hvidkløver 0.9 hkg Hø.

Tabel 29. Hvidkløver, dyrket i Blanding med Eng-Svingel.
Høudbytte i hkg pr. ha. Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Samlet Afgrøde af Hvidkløver og Eng-Svingel i Blanding.								
	Udlagt 1914.							
1	Bøhmen	26.8	7.0	33.8	81.3	3.6	84.9	118.7
2	Mors	25.5	13.2	38.7	82.4	9.1	91.5	130.2
3	Strynø	25.9	17.7	43.6	83.2	7.0	90.2	133.8
	Udlagt 1915.							
1	Bøhmen	50.8	9.8	60.6	33.8	8.3	42.1	102.7
2	Mors	52.7	14.6	67.3	27.9	13.1	41.0	108.3
3	Strynø	48.5	16.8	65.3	31.0	10.3	41.3	106.6
4	Tystofte Nr. 10	48.9	16.5	65.4	33.0	9.4	42.4	107.8
5	— - 17	51.3	18.6	69.9	32.1	10.5	42.6	112.5
	Gennemsnit.							
1	Bøhmen	38.8	8.4	47.2	57.6	5.9	63.5	110.7
2	Mors	39.1	13.9	53.0	55.2	11.1	66.3	119.9
3	Strynø	37.2	17.3	54.5	57.1	8.7	65.8	120.3

Hvidkløverstammernes Del af Blandingernes Udbytte.

	Udlagt 1914.							
1	Bøhmen	1.6	2.7	4.3	4.8	0.0	4.8	9.1
2	Mors	2.9	7.0	9.9	5.4	0.0	5.4	15.3
3	Strynø	3.4	11.4	14.8	4.5	0.0	4.5	19.3
	Udlagt 1915.							
1	Bøhmen	13.1	3.6	16.7	0.4	1.2	1.6	18.3
2	Mors	16.9	6.6	23.5	2.0	2.8	4.8	28.3
3	Strynø	12.3	8.2	20.5	1.1	2.9	4.0	24.5
4	Tystofte Nr. 10	14.7	7.3	22.0	0.5	2.6	3.1	25.1
5	— - 17	17.0	9.1	26.1	1.0	3.2	4.2	30.3
	Gennemsnit.							
1	Bøhmen	7.4	3.1	10.5	2.6	0.6	3.2	13.7
2	Mors	9.9	6.8	16.7	3.7	1.4	5.1	21.3
3	Strynø	7.9	9.8	17.7	2.8	1.5	4.3	22.0

Oversigt.

I Tabel 31 er givet en Oversigt over Høudbyttet af de 3 Stammer, som har deltaget i alle Forsøg. Det skal erindres, at Hvidkløveren her har været dyrket i Blanding. Ved denne Dyrkningsmaade bliver Udbyttet naturligvis forholdsvis lille,

Tabel 30. Hvidkløver, dyrket i Blanding med Eng-Svingel.
Høudbytte i hkg pr. ha. *Herning Lavmose.*

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	1 alt	1. Slæt	2. Slæt	1 alt	
Samlet Afgrøde af Hvidkløver og Eng-Svingel i Blanding.								
Udlagt 1914.								
1	Bøhmen	38.6	17.9	56.5	63.4	21.2	84.6	141.1
2	Mors	44.7	20.1	64.8	61.9	21.8	83.7	148.5
3	Strynø	44.8	20.4	65.2	62.1	20.6	82.7	147.9
Udlagt 1915.								
1	Bøhmen				33.3	9.1	42.4	
2	Mors				37.7	12.5	50.2	
3	Strynø				37.0	11.8	48.8	
4	Tystofte Nr. 10				34.8	10.3	45.1	
Gennemsnit.								
1	Bøhmen	38.6	17.9	56.5	48.4	15.1	63.5	120.0
2	Mors	44.7	20.1	64.8	49.8	17.2	67.0	131.8
3	Strynø	44.8	20.4	65.2	49.6	16.2	65.8	131.0

Hvidkløverstammernes Del af Blandingernes Udbytte.

Udlagt 1914.								
1	Bøhmen	3.6	0.6	4.2	0.0	0.0	0.0	4.2
2	Mors	12.5	2.3	14.8	0.6	0.4	1.0	15.8
3	Strynø	17.1	2.7	19.8	0.8	0.5	1.3	21.1
Udlagt 1915.								
1	Bøhmen				0.0	0.5	0.5	
2	Mors				2.3	1.7	4.0	
3	Strynø				1.3	1.9	3.2	
4	Tystofte Nr. 10				0.6	1.1	1.7	
Gennemsnit.								
1	Bøhmen	3.6	0.6	4.2	0.0	0.3	0.3	4.5
2	Mors	12.5	2.3	14.8	1.5	1.0	2.5	17.3
3	Strynø	17.1	2.7	19.8	1.1	1.2	2.3	22.1

idet Kløveren skal konkurrere med Græsset om Pladsen, og mest ugunstigt er Kløveren stillet, naar Afgrøden, som i Forsøgene, hvert Aar henstaar til Høslæt. Det er naturligt, at Græsset trykker de svagest voksende Kløverformer stærkest i Væksten. I Overensstemmelse hermed giver Bøhmisk Hvidkløver kun omtrent halvt saa stort Udbytte som Morsø Hvidkløver.

Tabel 31. Hvidkløver, dyrket i Blanding med Eng-Svingel.
Oversigt over Hvidkløverens Høudbytte.

Lbnr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha						Forholdstal for Hø- udbytte	
		1. Brugsaar			2. Brugsaar				Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Tystofte. Gennemsnit af 2 Forsøg.									
1	Bøhmen	7.4	3.1	10.5	2.6	0.6	3.2	13.7	100
2	Mors	9.9	6.8	16.7	3.7	1.4	5.1	21.8	159
3	Strynø	7.9	9.8	17.7	2.8	1.5	4.3	22.0	161
Herning Lavmose. 1 Forsøg.									
1	Bøhmen	3.6	0.6	4.2	0.0	0.0	0.0	4.2	100
2	Mors	12.5	2.3	14.8	0.6	0.4	1.0	15.8	376
3	Strynø	17.1	2.7	19.8	0.8	0.5	1.3	21.1	502
Gennemsnit af alle 3 Forsøg.									
1	Bøhmen	6.1	2.3	8.4	1.7	0.4	2.1	10.5	100
2	Mors	10.8	5.3	16.1	2.6	1.1	3.7	19.8	189
3	Strynø	11.0	7.4	18.4	2.2	1.1	3.3	21.7	207

Ved Stammeforsøgene 1909—12 har Hvidkløver fra de samme to Avlssteder været sammenlignet ved Dyrkning i ren Bestand, og i Gennemsnit for 8 Forsøg i 1. Aar og 2 Forsøg i 2. Aar stiller Resultaterne sig som følger:

1909—12.	Hvidkløver, Høudbytte i hkg pr. ha			
	1. Aar	2. Aar	Begge Aar tilsammen	Forholdstal for Høudbytte
Bøhmen.....	24.6	32.5	57.1	100
Morsø.....	33.4	40.0	73.4	130

Den svagt voksende bøhmiske Hvidkløver klarer sig alt-saa relativt langt daarligere i de sidste Forsøg, hvor den er dyrket i Blanding, end i de tidligere Forsøg, hvor den har været dyrket i ren Bestand.

Der er imellem disse Hvidkløverstammer stor Forskel i Tidlighed. Tidlig og blomsterrig, men bladfattig er Bøhmisk Hvidkløver, middeltidlig, bladrig, men dog smaabladet og rigt blomstrende er Morsø Hvidkløver, medens Strynø Hvidkløver, som er sildig og meget storbladet, kun under gunstigere Betingelser er rig paa Blomster. Tystofte Nr. 10 forholder sig

paa det nøjeste som Strynø Hvidkløver, men Nr. 17 er endnu sildigere og endnu frodigere i Væksten.

Nr. 1 i Udbytte er herefter Strynø Hvidkløver, der ogsaa paa lave, frostudsatte Arealer synes tilfredsstillende haardfør. I blandet Bevoksning er den næppe mere, snarere mindre varig end Morsø Hvidkløver, og den sætter sandsynligvis ikke saa villigt og ikke saa meget Frø som denne sidste.

Nr. 2 er Morsø Hvidkløver, der vel er noget mindre frodig end foregaaende, men mindst lige saa varig som denne, og som giver omtrent dobbelt saa stort Udbytte i Blanding som Bøhmisk Hvidkløver.

Nr. 3 er Bøhmisk Hvidkløver, der i Blanding kun giver et yderst tarveligt Bidrag til den samlede Afgrøde.

Hvidkløver fra Bøhmen, Mæhren og Schlesien har ogsaa i de ældre Forsøg med Frø fra forskellige Avlssteder givet et daarligt Udbytte, i ren Bestand 10—15 pCt. mindre end Dansk Hvidkløver.

Tystofte Hvidkløver Nr. 17 er endnu sildigere end Strynø Hvidkløver og har i de Forsøg, hvori den har deltaget, givet større Udbytte end denne, men muligvis vil det vise sig vanskeligt i Praksis at drive økonomisk Frøavl med denne Stamme.

Alsikekløver.

Til Forsøg er kun indsendt en Stamme. I alt omfatter Forsøgene:

1) Handelsfrø af Svensk Alsikekløver til hvert Udlæg paany indkøbt hos Markfrøkontoret Trifolium, København.

2) Alsikekløver fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, tiltrukket af *Karl A. Jørgensen* ved Familieavl med en Handelsprøve af svensk Alsikekløver som Udgangspunkt. Der er leveret nyt Frø i begge Udlægsaar.

Frøets Kvalitet vil fremgaa af Tabel 32.

Paa Side 138 er der meddelt en Plan over Forsøg med Alsikekløver og Timothe i Blanding; herefter har hver Alsikekløverstamme været udsaaet med 4 Fællesparceller à 20 m² sammen med hver af de 3 Timothestammer, altsaa i alt paa 12 Parceller. Udsædsmængden har været 6 kg Frø af Alsikekløver og 6 kg Frø af Timothe pr. ha. Saanings- og Høst-

datoer er allerede meddelte under Omtalen af Timotheforsøgene. Disse Forsøg med Blandinger er gennemførte ved Lyngby og Tystofte og paa Lavmose ved Herning. Paa de to førstnævnte Forsøgssteder er der tillige umiddelbart op til Blandingsforsøgene anlagt Forsøg med Alsikekløver i ren Bestand.

Tabel 32. Alsikekløver.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbmr.	Betegnelse	Rent Frø	Af-fald	Frem-med Kulturfrø	Ukrud	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		i 3 Døgn	i 10 Døgn	pCt.
	Til Udsæd 1914.								
1	Sverige	96.5	1.1	¹⁾ 2.1	²⁾ 0.3	0.77	64	73 + 13	70.4
2	Fællesforeningen ...	98.1	0.9	0.9	³⁾ 0.1			78	76.5
	Til Udsæd 1915.								
1	Sverige	96.5	1.5	⁴⁾ 2.0	0.0	0.70	88	92 + 5	88.8
2	Fællesforeningen ...	97.6	1.9	0.2	⁵⁾ 0.3	0.72	86	87 + 12	84.9

¹⁾ Timothe, Humle-Sneglebælg. ²⁾ Vinterkarse, Salomons Lysestage.
³⁾ Forglemmigej. ⁴⁾ Humle-Sneglebælg, Hvidkløver. ⁵⁾ Gaasefod.

Her er anvendt 10 Fællesparceller à 20 m², og Udsædsmængden har været 10 kg Frø pr. ha. Forsøgene er udlagte samtidig og under samme Dæksæd, som Forsøg med Blandinger, og Afrøden er bestandig slaaet omtrent samtidig. Der er her-efter ikke meget at tilføje om Resultaterne af de enkelte Forsøg, som findes meddelte i de følgende Tabeller.

Lyngby, Tabel 33.

Plantebestanden var her som i de øvrige Forsøg vel svag i Foraaret 1915, og da Forsommeren var ugunstig for Væksten, blev Alsikekløverens Bidrag til Blandingens Udbytte i 1. Slæt og Alsikekløverens Udbytte i ren Bestand ved 1. Slæt kun ringe, men 2. Slæt er desto frodigere. Ligeledes er 2. Brugsaar, 1917, stærkt præget af Foraarstørke. Men i de to Udlæg, 1914 og 1915, forholder de to konkurrerende Alsikekløver-Prøver sig forskelligt. Nu er der leveret nyt Frø til Forsøgene hvert Aar, og de to Prøver af Svensk Alsikekløver, som indgaar i Forsøgene, kan meget vel have tilhørt forskellige Typer, dette synes netop at have været Tilfældet. I 1915 er Svensk Alsikekløver bedre end Fællesforeningens Stamme baade i Blanding og i ren Bestand, men i 1. Aars Mark, 1916, er det omvendte Tilfældet.

Tabel 33. Alsikekløver.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby.

Lbhr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Samlet Afgrøde af Alsikekløver og Timothe i Blanding.								
Udlagt 1914.								
1	Sverige	41.3	23.4	64.7	58.7	9.7	68.4	133.1
2	Fællesforeningen ..	36.0	14.6	50.6	56.1	9.9	66.0	116.6
Udlagt 1915.								
1	Sverige	78.7	14.9	93.6	39.3	2.6	41.9	135.5
2	Fællesforeningen ...	80.5	18.6	99.1	38.9	3.8	42.7	141.8
Gennemsnit.								
1	Sverige	60.0	19.2	79.2	49.0	6.2	55.2	134.4
2	Fællesforeningen ...	58.3	16.6	74.9	47.5	6.9	54.4	129.3
Alsikekløverstammernes Del af Blandingernes Udbytte.								
Udlagt 1914.								
1	Sverige	9.7	17.5	27.2	25.4	1.2	26.6	53.8
2	Fællesforeningen ...	5.5	10.4	15.9	25.0	1.8	26.8	42.7
Udlagt 1915.								
1	Sverige	32.8	4.0	36.8	3.2	0.1	3.3	40.1
2	Fællesforeningen ...	38.5	6.1	44.7	4.6	0.3	4.9	49.6
Gennemsnit.								
1	Sverige	21.3	10.7	32.0	14.3	0.7	15.0	47.0
2	Fællesforeningen ...	22.1	8.2	30.3	14.8	1.1	15.9	46.2
Alsikekløver i ren Bestand.								
Udlagt 1914.								
1	Sverige	30.7	31.3	62.0	48.5	11.8	60.3	122.3
2	Fællesforeningen ...	22.2	28.1	50.3	49.6	12.9	62.5	112.8
Udlagt 1915.								
1	Sverige	42.5	16.2	58.7	16.7	4.6	21.3	80.0
2	Fællesforeningen ...	56.0	20.9	76.9	16.9	4.0	20.9	97.8
Gennemsnit.								
1	Sverige	36.6	23.8	60.4	32.6	8.2	40.8	101.2
2	Fællesforeningen ...	39.1	24.5	63.6	33.3	8.4	41.7	105.3

Tystofte, Tabel 34.

Resultaterne stemmer godt med Lyngbys Resultater. I 1. Aar, 1915, giver Svensk Alsikekløver det bedste Resultat baade i Blanding og i ren Be-

stand, men viser sig dog begge Steder underlegen i 2. Aar. I 1. Aar, 1916, er det omvendte Tilfældet.

Tabel 34. Alsikekløver.
Høudbytte i hkg pr. ha.

Tystofte.

Lbnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	

Samlet Afgrøde af Alsikekløver og Timothe i Blanding.

Udlagt 1914.								
1	Sverige	36.1	18.4	54.5	81.6	2.6	84.2	138.7
2	Fællesforeningen ...	33.4	16.4	49.8	79.7	4.9	84.6	134.4
Udlagt 1915.								
1	Sverige	51.3	5.1	56.4	30.8	6.3	37.1	93.5
2	Fællesforeningen ...	56.9	10.9	67.8	30.9	9.7	40.6	108.4
Gennemsnit.								
1	Sverige	43.7	11.8	55.5	56.2	4.5	60.7	116.2
2	Fællesforeningen ...	45.2	13.6	58.8	55.3	7.3	62.6	121.4

Alsikekløverstammernes Del af Blandingernes Udbytte.

Udlagt 1914.								
1	Sverige	12.0	6.6	18.6	15.5	1.8	17.3	35.9
2	Fællesforeningen ...	7.9	8.2	16.1	23.5	3.4	26.9	43.0
Udlagt 1915.								
1	Sverige	26.6	3.7	30.3	1.0	0.0	1.0	31.3
2	Fællesforeningen ...	30.0	7.8	37.8	3.1	0.0	3.1	40.9
Gennemsnit.								
1	Sverige	19.3	5.2	24.5	8.3	0.9	9.2	33.7
2	Fællesforeningen ...	19.0	8.0	27.0	13.3	1.7	15.0	42.0

Alsikekløver i ren Bestand.

Udlagt 1914.								
1	Sverige	26.9	18.3	45.2	49.5	9.6	59.1	104.3
2	Fællesforeningen ...	21.0	22.1	43.1	59.6	11.8	71.4	114.5
Udlagt 1915.								
1	Sverige	46.1	6.8	52.9	5.7	0.0	5.7	58.6
2	Fællesforeningen ...	57.5	14.0	71.5	10.5	0.0	10.5	82.0
Gennemsnit.								
1	Sverige	36.5	12.6	49.1	27.6	4.8	32.4	81.5
2	Fællesforeningen ...	39.3	18.0	57.3	35.1	5.9	41.0	98.3

Herning Lavmose, Tabel 35.

Her er Alsikekløveren kun dyrket i Blanding med Timothe, men Resultaterne stemmer overens med Resultaterne fra de to andre Forsøgssteder deri, at Svensk Alsikekløver er bedst i 1. Aar, 1915, og daarligst i 1. Aar, 1916. I 2. Brugsaar, 1917, er Alsikekløverens Bidrag til Udbyttet næsten uden Betydning. Og i det først udlagte Forsøg, der blev høstet ogsaa i 3. Aar, 1917, fandtes kun Spor af Alsikekløver.

Tabel 35. Alsikekløver.

Høudbytte i hkg pr. ha. *Herning Lavmose.*

Lnr.	Betegnelse	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	

Samlet Afgrøde af Alsikekløver og Timothe i Blanding.

Udlagt 1914.								
1	Sverige	54.2	23.2	77.4	85.1	20.2	105.3	182.7
2	Fællesforeningen . . .	52.5	20.6	73.1	83.5	20.5	104.0	177.1
Udlagt 1915.								
1	Sverige	58.1	12.1	70.2	39.5	10.3	49.8	120.0
2	Fællesforeningen . . .	58.5	11.5	70.0	38.7	10.6	49.3	119.3
Gennemsnit.								
1	Sverige	56.2	17.6	73.8	62.3	15.3	77.6	151.4
2	Fællesforeningen . . .	55.5	16.1	71.6	61.1	15.6	76.7	148.3

Alsikekløverstammernes Del af Blandingernes Udbytte.

Udlagt 1914.								
1	Sverige	14.1	2.1	16.2	7.7	0.0	7.7	23.9
2	Fællesforeningen . . .	10.0	1.7	11.7	6.9	0.0	6.9	18.6
Udlagt 1915.								
1	Sverige	23.8	1.1	24.9	0.4	0.1	0.5	25.4
2	Fællesforeningen . . .	26.6	1.0	27.6	0.4	0.2	0.6	28.2
Gennemsnit.								
1	Sverige	19.0	1.6	20.6	4.1	0.0	4.1	24.7
2	Fællesforeningen . . .	18.3	1.4	19.7	3.7	0.1	3.8	23.5

Oversigt.

Der er Grund til først at sammenligne Resultaterne af Forsøg i Blanding med Resultaterne af Forsøg i ren Bestand. Kun ved Lyngby og Tystofte er begge Forsøgsrækker gennemførte. De gennemsnitlige Resultater fra disse to Forsøgssteder

Tabel 36. Alsikekløver.
Sammenligning mellem Resultaterne af Forsøg i Blanding og
Forsøg i ren Bestand. Gennemsnit for Lyngby og Tystofte.

Lbmr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha						Forholdstal for Høudbytte	
		1. Brugsaar			2. Brugsaar				Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	1 alt	1. Slæt	2. Slæt	1 alt		
Alsikekløver, dyrket i Blanding med Timothe (Gennemsnit af 4 Forsøg).									
1	Sverige	20.3	8.0	28.3	11.3	0.8	12.1	40.4	100
2	Fællesforeningen ..	20.6	8.1	28.7	14.1	1.4	15.5	44.2	109
Alsikekløver, dyrket i ren Bestand (Gennemsnit af 4 Forsøg).									
1	Sverige	36.6	18.2	54.8	30.1	6.5	36.6	91.4	100
2	Fællesforeningen ..	39.2	21.3	60.5	34.2	7.2	41.4	101.9	111
Gennemsnit af alle 8 Forsøg.									
1	Sverige	28.5	13.1	41.6	20.7	3.7	24.4	66.0	100
2	Fællesforeningen ..	29.9	14.7	44.6	24.2	4.3	28.5	73.1	111

er meddelte i Tabel 36. Som allerede de enkelte Forsøg viste, er Resultaterne fra disse to Forsøgsmaader i god Overensstemmelse. Der er, som Tabellen viser, i Blanding høstet omtrent halvt saa stor en Afgrøde, som i ren Bestand, men Forholdet mellem Alsikestammerne indbyrdes er omtrent det samme. Sættes Udbyttet af Svensk Alsikekløver til 100, har Fællesforeningens Stamme i blandet Bevoksning givet 109, i ren Bevoksning 111. For Hvidkløveren syntes Forskellen i Udbytte mellem stærkt og svagt voksende Stammer betydelig større i blandet end i ren Bevoksning, men Hvidkløveren lader sig adskilligt lettere end Alsikekløveren overvokse af Græs.

Men der er som foran nævnt anskaffet nyt Frø til hvert af de to Udlæg, og som Resultaterne fra de enkelte Forsøg viste, har de to Alsikestammer forholdt sig forskelligt i de to Udlæg. Opgøres nu alle Forsøg, udlagte i 1914, og alle Forsøg, udlagte i 1915, hver for sig, kommer man til de Resultater, som er anførte i Tabel 37.

Her er, idet ogsaa Moseforsøgene medregnes, 5 Forsøg i hver Gruppe, 3, hvor Alsikekløveren har været dyrket i Blan-

Tabel 37. Alsikekløver.
Høudbytte i Gennemsnit for Udlæg i Blanding og ren Bestand
paa alle Forsøgssteder.

Lbmr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha						Begge Aar	For- holdstal for Hø- udbytte
		1. Brugsaar			2. Brugsaar				
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
	Udlagt 1914 (5 Forsøg).								
1	Sverige	12.0	8.7	20.7	16.2	1.0	17.2	37.9	100
2	Fællesforeningen .	7.8	6.8	14.6	18.5	1.7	20.2	34.8	92
	Udlagt 1915 (5 Forsøg).								
1	Sverige	27.8	2.9	30.7	1.5	0.1	1.6	32.3	100
2	Fællesforeningen ..	31.7	5.0	36.7	2.7	0.2	2.9	39.6	123
	Gennemsnit af alle 10 Forsøg.								
1	Sverige	19.9	5.8	25.7	8.9	0.5	9.4	35.1	100
2	Fællesforeningen ...	19.8	5.9	25.7	10.6	1.0	11.6	37.3	106

ding, og 2, hvor den har været dyrket i ren Bestand. Forsøgene inden for hver Gruppe giver indbyrdes overensstemmende Resultater, desto større bliver Forskellen mellem de to Sæt Gennemsnitstal.

Naar Afgrøden af Svensk Alsikekløver, indkøbt i 1914, sættes = 100, giver Fællesforeningens Stamme kun 92, men sættes paa samme Maade Afgrøden af Svensk Alsikekløver, indkøbt i 1915, = 100, giver ny Udsæd af Fællesforeningens Stamme 123.

I Marken var der efter det første Udlæg ingen kendelig Forskel at iagttage imellem Prøverne, men efter andet Udlæg var Fællesforeningens Alsikekløver meget tidligere og kraftigere i Vækst og gav langt stærkere Genvækst end Svensk Alsikekløver. Disse Iagttagelser bekræftes af Afgrødernes Høprocenten. I Gennemsnit af alle Forsøg med Alsikekløver i ren Bestand var nemlig:

	Hø i pCt. af Grønvægten ved alle Forsøg, udlagte i 1914	alle Forsøg, udlagte i 1915
Svensk Alsikekløver	28.2	25.4
Fællesforeningens Alsikekløver	27.9	27.2
		11*

Alsikekløver 1913 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger er en middeltidlig, kraftigt voksende Stamme med god Genvækst.

Den har været sammenlignet med 2 Prøver Handelsfrø fra Sverige. Den første af disse Prøver har den været underlegen i Udbytte, men den har i begge Brugsaar givet kendelig større Høudbytte og bedre Genvækst end den anden Prøve.

Ager-Hejre.

Der er indsendt en Stamme til Forsøg, og denne har været sammenlignet med danske Handelsfrø. Ager-Hejren er udlagt i Vaarsæd, dyrket i ren Bestand, og den har henligget et Aar til Forsøg, og kun Afgrøden fra 1. Slæt er medregnet ved Opgørelsen. Forsøgene er anlagte i 1915 og 1916 ved Lyngby, Tystofte, Askov Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup. Parcelstørrelsen har ogsaa her været 20 m², og der er benyttet 10 Fællesparceller undtagen ved Askov Sandmark 1915, hvor Antallet var 5.

De konkurrerende Stammer var:

1) Handelsfrø af dansk Avl, indkøbt fra Markfrøkontoret Trifolium, København i 1915.

2) Ager-Hejre fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Stammen er tiltrukket paa Grundlag af dansk Handelsfrø fra Koldingegnen af *Karl A. Jørgensen* ved Udvalg af et Antal Planter, af hvilke Frøet atter er slaaet sammen.

Udsædens Beskaffenhed vil fremgaa af Tabel 38. Her mangler dog Analyse for Frø af Fællesforeningens Stamme i 1915, men Frøet spirede ogsaa i dette Aar godt i Marken.

Forsøgsresultaterne bliver meget enkle og overskuelige derved, at der af hver Prøve kun er høstet en Afgrøde i hvert Forsøg, samtlige Enkeltresultater lader sig derfor samle i en **Oversigt**, Tabel 39.

I 1916 var Vejrliget koldt, og regnfuldt, saaledes at Væksten foregik jævnt indtil Høslæt, men i 1917 virkede Sommertørken saa stærkt, at Ager-Hejren paa alle Forsøgssteder blev stærkt hæmmet i Væksten, og de fleste Steder delvis solskoldet før Høslæt. Alligevel har ogsaa disse Forsøg givet brugelige Resultater.

Tabel 38. Ager-Hejre.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbnr.	Betegnelse	Rent Frø pCt.	A-fald pCt.	Frem- med Kul- turfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
							i 4 Døgn	i 10 Døgn	
	Til Udsæd 1915.								
1	Danmark	98.8	1.1	0.0	0.1	2.55	97	98	96.8
2	Fællesforeningen . . .								
	Til Udsæd 1916.								
1	Danmark	98.5	1.5	0.0	0.0	1.84	81	87	85.7
2	Fællesforeningen . . .	92.4	7.5	0.0	¹⁾ 0.1	1.74	91	92	85.0

¹⁾ Ager-Sennep.

Fællesforeningens Ager-Hejre er tidlig, Handelsprøven et Par Dage sildigere. Høprocenten er i Overensstemmelse hermed: i Gennemsnit for alle Forsøg giver Fællesforeningens Stamme 44.3 pCt., Handelsprøven 43.6 pCt. Hø af Grønvægten.

Tabel 39. Ager-Hejre.
Oversigt over Høudbyttet i samtlige Forsøg.

Lbnr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha i 1. Brugsaar, 1. Slæt					Gennemsnit		
		Lyng- by	Tys- tofte	Askov Sand- mark	Studs- gaard	Bor- ris	Tyl- strup	hkg Hø pr. ha	Forholds- tal for Høudbytte
	Udlagt 1915.								
	Slaadato i 1916	⁸ / ₇	¹⁰ / ₇	¹⁸ / ₇	²² / ₇	¹⁸ / ₇			
1	Danmark	78.5	55.4	47.7	55.6	74.4	62.3	100	
2	Fællesforeningen . . .	80.3	59.3	44.7	55.7	77.2	63.4	102	
	Udlagt 1916.								
	Slaadato i 1917	²⁰ / ₆	⁷ / ₇	¹⁷ / ₇	²¹ / ₇	¹⁰ / ₇	² / ₇		
1	Danmark	47.4	62.0	18.4	26.9	32.2	23.8	35.1	100
2	Fællesforeningen . . .	50.7	70.8	20.3	29.4	34.0	24.9	38.4	109
	Gennemsnit.								
1	Danmark	63.0	58.7	33.1	41.3	53.3	23.8	47.5	100
2	Fællesforeningen . . .	65.5	65.1	32.5	42.6	55.6	24.9	49.8	105

Med en enkelt Undtagelse har Fællesforeningens Ager-Hejre i hvert af de 11 Forsøg givet det højeste Udbytte. I Gennemsnit overgaar den den Handelsprøve, hvormed den har været sammenlignet, med 5 pCt.

Gul Rundbælg.

Forsøget har omfattet 1 indkøbt Prøve, 1 indsendt Prøve og 2 Stammer fra Tystofte Forsøgsstation.

Forsøgene er udførte ved Lyngby, Tystofte, Askov Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup. Rundbælgen er dyrket i ren Bestand, og der er kun slaet een Gang. Ved Tystofte, Askov og Studsgaard er anvendt 9, ved de øvrige Stationer 10 Fællesparceller à 20 m², og Udsædsmængden har været 22 kg pr. ha.

Kvaliteten af den Udsæd, der kom til Anvendelse i 1915, vil ses af Tabel 40. Ogsaa i 1916 er der udlagt ved de samme Forsøgssteder, men dels var Plantebestanden i disse Forsøg mindre tilfredsstillende, dels Afgrøderne smaa og uregelmæssige, dels naede Rundbælgen ved nogle Stationer Modenhed, før den blev slaet, saaledes, at et forskelligt Frøspild af tidlige og sildige Stammer kunde finde Sted. Resultaterne fra dette Aar er derfor ikke medtagne i Opgørelsen.

Tabel 40. Gul Rundbælg.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbmr.	Betegnelse	Rent Frø pCt.	Afsald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø pCt.
							i 3 Døgn	i 10 Døgn	
	Til Udsæd 1915.								
1	Handelsprøve	93.3	4.3	¹⁾ 1.9	²⁾ 0.5	2.51	53	68 + 12	63.4
2	Dreyer	97.8	1.3	0.0	³⁾ 0.9	2.63	59	65 + 23	63.6
3	Tystofte Nr. 28	87.7	12.1	0.0	⁴⁾ 0.2	2.46	84	86 + 3	75.4
4	— - 8	94.4	4.4	1.0	⁵⁾ 0.2	2.24	82	85 + 6	80.2

¹⁾ Humle-Sneglebælg, Rødkløver. ²⁾ Ager-Gaaseurt, Stenkløver. ³⁾ Ager-Gaaseurt, Rødknæ, Lancetbladet Vejbred, Blød Storkenæb. ⁴⁾ Ager-Gaaseurt, Pileurt. ⁵⁾ Ager-Gaaseurt, Gaasefod, Skræppe.

Prøverne var:

1) Handelsfrø af Gul Rundbælg, indkøbt hos Markfrøkontoret Trifolium, København, i 1915.

2) Gul Rundbælg af dansk Avl, indsendt af Grosserer *Fr. Dreyer*, Aarhus.

Desuden 2 Rundbælg-Stammer fra Tystofte Forsøgsstation, begge dannede af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* ved Udvalg af Planter af de bedste Prøver i Forsøg med Rundbælg fra forskellige Avlssteder.

3) Gul Rundbælg Stamme Nr. 28, som nedstammer fra Bøhmisk Rundbælg, og

4) Stamme Nr. 8, som nedstammer fra Fransk Rundbælg.

Resultaterne fra samtlige Forsøg er meddelte i Tabel 41. I det fugtige og kølige Sommervejr 1916 voksede Rundbælgen regelmæssigt og godt til, og alle Forsøg stemmer godt overens. Handelsprøven og Dansk Rundbælg fra *Dreyer* giver med smaa Variationer fra Sted til Sted lige stort Udbytte. Tystofte Nr. 28 giver med en Undtagelse større Udbytte end disse to, og højeste Udbytte giver Tystofte Nr. 8.

Tabel 41. Gul Rundbælg.
Oversigt over Høudbyttet i samtlige Forsøg.

Lb.nr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha i 1. Brugsaar, 1. Slæt						Gennemsnit	
		Lyngby	Tystofte	Askov Sandmark	Studs-gaard	Bor-ris	Tyl-strup	hkg Hø pr. ha	Forholdstallet for Høudbytte
	Slaadato 1916	10/7	7/7	10/7	22/7	20/7	5/7		
1	Handelsprøve.....	65.0	72.9	56.0	49.9	55.8	45.8	57.6	100
2	Dreyer.....	66.5	74.3	56.6	48.0	52.4	46.3	57.4	100
3	Tystofte Nr. 28....	68.7	82.9	60.1	48.3	68.2	48.3	62.8	109
4	— 8....	76.3	86.2	68.3	58.6	57.0	54.5	66.8	116

Der er ogsaa i dette Forsøg givet Karakter for Tidlighed, saaledes at den tidligste Stamme har faaet Karakteren 1, den sildigste Karakteren 10. Herefter har Tystofte Nr. 28, som er den tidligste, Karakteren 1, Handelsprøven 1.5, Rundbælg fra *Dreyer* 2.7 og Tystofte Nr. 8 Karakteren 10. Mellem de tidlige Stammer indbyrdes er der højest en Forskel af 1 à 2 Dage

i Tidlighed, Nr. 8 er atter en halv til en hel Uge senere. Høprocenten synes ret uafhængig af Stammernes Blomstringstid. Taget i samme Rækkefølge som i Tabellen har Rundbælgstammerne givet 1) 22.5 pCt., 2) 21.6 pCt., 3) 22.5 pCt. og 4) 22.1 pCt. Hø af Grønvægten i Gennemsnit for samtlige Forsøg.

De to Tystofte-Stammer har været prøvede ved en Række tidligere Smaaforsøg paa Stationen selv og i 1910 tillige ved Forsøg paa 4 andre Forsøgsstationer. Resultaterne af alle disse Forsøg gengives summarisk i Tabel 42. Ogsaa her giver

Tabel 42. Gul Rundbælg.
Resultater af ældre Forsøg med Tystofte Rundbælgstammer.

Betegnelse	hkg Hø pr. ha i 1. Brugsaar, 1. Slæt								Gennemsnit	
	Tystofte				Lyngby 1910	Askov Sandmark 1910	Studs- gaard 1910	Tyl- strup 1910	hkg Hø pr. ha	Forholds- tal for Udbytte
	1906	1908	1910	1912						
Handelsprøver . .	57.7	67.6	89.2	53.6	75.8	55.9	33.4	52.0	60.7	100
Tystofte Nr. 28 . .	62.0	61.4	83.8	63.4	74.4	55.6	30.2	55.2	60.8	100
— 8 . .	73.0	81.3	83.3	63.7	75.1	56.4	41.9	59.0	66.7	110

den sildige Nr. 8 i Gennemsnit mere end den Række Prøver af Handelsfrø, hvormed den har været sammenlignet, medens den tidlige Form, Nr. 28, kun opnaar det samme Udbytte. Det er imidlertid for Rundbælg som for flere andre af Græsmarkens Bælgplanter vanskeligt at faa Frø med tilstrækkelig god og tilstrækkelig ensartet Spireevne, saaledes at man faar en ensartet og samtidig Spiring med jævn Bestand i alle Parceller. I nærværende Forsøgsrække har de to Tystofteprøver nok i det hele givet den bedste Plantebestand. Og de noget vaklende Resultater ved de gamle Forsøg, Tabel 42, kan maa-ske ogsaa udtydes saaledes, at de benyttede Smaaprøver af dansk Frø navnlig i 1910 har staaet tilbage for vel behandlet Handelsfrø af Gul Rundbælg.

Nr. 1 i Udbytte efter de foreliggende Forsøg er Gul Rundbælg Tystofte Nr. 8. Det er en sildig Form, den blomstrer omkring ved en Uge senere end den tidlige Rundbælg, som almindelig kommer i Handelen, og den giver

ved 1. Slæt 10—16 pCt. mere i Udbytte end de Handelsprøver, hvormed den har været sammenlignet.

Nr. 2, Gul Rundbælg Tystofte Nr. 28 blomstrer lige saa tidligt som de tidligste Handelsprøver. Den har her givet 9 pCt. mere i Udbytte end Handelsprøven. I tidligere Forsøg synes dens Overlegenhed ikke saa sikker.

Nr. 3 er en indkøbt Handelsprøve og desuden Dansk Rundbælg fra Grosserer Fr. Dreyer, Aarhus.

Humle-Sneglebælg.

Der er indsendt en Stamme til Forsøg, og denne er sammenlignet med Engelsk Sneglebælg. Belgisk eller fransk Frø var ikke i Markedet i 1915.

Forsøgsplanen har været som ved de foregaaende Forsøg: 10 Fællesparceller à 20 m² (paa Askov Sandmark dog kun 6 Fællesparceller), og der er saadet 18 kg Frø pr. ha. Der er anlagt 8 Forsøg, men Sneglebælgen er slaaet fuldstændig fejl i de 4 saaledes, at der kun foreligger Resultater fra Tystofte, Askov Sandmark og Borris.

Udsædens Kvalitet vil fremgaa af Tabel 43.

Tabel 43. Humle-Sneglebælg.
Udsædens Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen.

Lbnr.	Betegnelse	Rent Frø pCt.	Aftald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne, pCt.		Rent spiret Frø pCt.
							i 4 Døgn	i 12 Døgn	
Til Udsæd 1915.									
1	England	99.2	0.7	0.0	¹⁾ 0.1	1.69	82	90 + 3	89.3
2	Fællesforeningen ...	94.5	5.5	0.0	0.0	1.81	82	84 + 0	79.4
Til Udsæd 1916.									
1	England	96.8	2.9	0.0	²⁾ 0.3	1.56	57	59 + 11	57.1
2	Fællesforeningen ...	90.7	9.2	³⁾ 0.1	0.0	1.89	54	54 + 0	49.0

¹⁾ Vandgrenet Ranunkel, Kløftbladet Storckenøb. ²⁾ Ager-Gaaseurt, Vandgrenet Ranunkel, Fuglegræs-Fladstjerne, Blaastjerne, Rødknæ. ³⁾ Rødkløver.

De konkurrerende Prøver var:

1) Handelsprøve af Engelsk Humle-Sneglebælg, indkøbt hos Markfrøkontoret Trifolium, København.

2) Humle-Sneglebælg fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Stammen er dannet af de bedste Familier efter Enkeltplanter, udvalgte af Tysk Sneglebælg i 1916, ved *Karl A. Jørgensen*.

Ogsaa for Humle-Sneglebælg lader samtlige Forsøgsresultater sig samle i en eneste **Oversigt**, Tabel 44.

Tabel 44. Humle Sneglebælg.
Oversigt over Høudbyttet i samtlige Forsøg.

Lbnr.	Betegnelse	hkg Hø pr. ha i 1. Brugsaar					Gennemsnit	
		Tys- tofte	Askov Sandmark			Bor- ris	hkg Hø pr. ha	For- holdstal for Hø- udbytte
			1. Slæt	2. Slæt	I alt			
	Udlagt 1915.							
	Slaadato i 1916	$\frac{22}{6}$	$\frac{16}{6}$	$\frac{21}{6}$				
1	England	67.0	40.8	9.6	50.4		58.7	100
2	Fællesforeningen	70.3	53.4	12.9	66.3		68.3	116
	Udlagt 1916.							
	Slaadato i 1917	$\frac{30}{6}$				$\frac{11}{7}$		
1	England	29.6				12.1	20.9	100
2	Fællesforeningen	30.5				13.1	21.8	104
	Gennemsnit.							
1	England	48.3	40.8	9.6	50.4	12.1	39.8	100
2	Fællesforeningen	50.4	53.4	12.9	66.3	13.1	45.1	113

I de 2 Forsøg 1916 er høstet store Afgrøder, og Fællesforeningens Humle-Sneglebælg har i begge givet et smukt Merudbytte, navnlig paa Askov Sandmark, hvor 2. Slæt kommer til. I 1917 er Afgrøden kun lille, dog er der i begge Forsøg et Merudbytte.

Begge Former er tidlige og bladrigge, men Fællesforeningens Stamme er mest haardfør og skyder kraftigst ogsaa efter Slæt. I Forsøgene giver de lige store Høprocenter.

Fællesforeningens Stamme af Humle-Sneglebælg er en tidlig og kraftigt voksende Sneglebælgform, den har i Forsøgene givet 13 pCt. mere i Udbytte end Engelsk Sneglebælg, hvormed den har været sammenlignet.

Oversigt over Vejrforhold og Dyrkningsforhold paa de enkelte Forsøgssteder.

Lynby Forsøgsstation i Nordsjælland nær Øresund har højt liggende, lettere lermuldet Jord i god Gødningskraft.

Alle Forsøg med varige Græsser i ren Bestand er udlagte i Byg efter Roer. Dæksæden har faaet alsidig Kunstgødning, og til Græsset er hvert Foraar givet Kvælstofgødning, svarende til 200 kg Chilisalpeter pr. ha. Alsikekløver i ren Bestand og Blanding er udlagt under lignende Betingelser med 6-rd. Byg som Dæksæd, men der er ikke gødet direkte til Forsøget. Agerhejre er i 1915 udlagt i 2-rd. Byg efter Hamp og gødet med 300 kg Chilisalpeter, i 1916 i 6-rd. Byg efter Roer og gødet med 200 kg Chilisalpeter. Rundbælg er udlagt i 6-rd. Byg efter Roer, men har ikke modtaget direkte Gødningstilskud.

1. Oversigt over Vejrforholdene ved Lynby.

	Middelvarme i C. ^o					Nedbør i mm				
	1914	1915	1916	1917	Middel for 25 Aar	1914	1915	1916	1917	Middel for 25 Aar
December...	2.4	3.5	0.2	2.0	1.3	95	49	89	89	50
Januar	÷1.1	÷0.8	2.8	÷2.2	÷0.8	38	39	90	39	39
Februar	2.7	0.1	0.1	÷2.8	÷0.6	40	27	27	10	34
Marts.....	2.4	÷0.4	0.4	÷2.2	1.7	82	15	16	26	41
April.....	7.9	5.9	6.6	3.2	5.6	79	27	36	39	43
Maj.....	10.7	9.5	10.4	10.6	10.8	30	48	35	14	41
Juni.....	14.8	13.8	12.1	17.4	14.8	15	11	73	19	56
Juli.....	19.6	14.9	16.1	17.1	16.6	79	100	45	41	63
August	16.8	14.9	15.0	17.3	15.6	38	63	145	69	80
September ..	12.8	12.2	11.4	13.1	12.4	50	52	51	61	49
Oktober	8.3	6.1	7.7	7.4	8.0	42	22	91	115	56
November...	3.7	2.1	5.4	5.3	3.7	52	37	56	103	49
Vinter.....	1.3	0.9	1.0	÷1.0	0.0	173	115	206	138	123
Foraar.....	7.0	5.0	5.8	3.9	6.0	191	90	87	79	125
Sommer	17.1	14.5	14.4	17.3	15.7	132	174	263	129	199
Efteraar	8.3	6.8	8.2	8.6	8.0	144	111	198	279	154
Hele Aaret..	8.4	6.8	7.4	7.2	7.4	640	490	754	625	601

Tystofte Forsøgsstation i det sydvestlige Sjælland, nær Store Bælt, har mild, lermuldet Jord, god Bygjord i god Kultur.

Samtlige Forsøg har haft Runkelroer som Forfrugt. De varige Græsarter og Hvidkløverblandingerne er udlagte i Havre, gødet med Kali og Fosforsyre, og til Græsforsegene er hvert Foraar givet ca. 100 hl Ajle pr. ha. Alsikekløver i ren Bestand og Blanding er udlagt 1. Aar i 2-rd. Byg, 2. Aar i Havre, begge med Kunstgødning, men der er ikke gødet direkte til Forsøgsafgrøden. For de enaarige Bælgplanter og Græsarter afviger Betingelserne

deri, at Dækfrugten har været 6-rd. Byg, og Ager-Hejren er gødet med Ajle lige som de varige Græsser.

2. Oversigt over Vejrforholdene ved Tystofte.

	Middelvarme i C.°					Nedbør i mm				
	1914	1915	1916	1917	Middel for 30 Aar	1914	1915	1916	1917	Middel for 30 Aar
December...	3.5	3.9	1.1	2.4	1.7	74	39	108	84	41
Januar	÷0.2	0.3	3.5	÷1.2	÷0.2	15	46	83	31	31
Februar	3.3	0.8	0.6	÷2.1	0.1	27	19	24	3	26
Marts	3.3	0.2	1.1	÷1.4	1.9	69	17	22	42	36
April	8.3	6.2	6.9	3.8	5.9	48	16	63	34	32
Maj	11.4	9.8	10.7	11.2	11.1	20	51	40	8	37
Juni	15.6	14.7	12.3	17.5	15.2	25	6	66	26	49
Juli	19.4	15.5	16.1	16.9	16.8	113	77	73	43	61
August	17.7	15.3	15.8	17.6	16.1	65	48	86	90	68
September ..	13.6	12.6	11.8	13.8	12.8	38	38	34	60	41
Oktober	9.1	6.7	8.1	8.2	8.6	31	19	66	106	52
November...	4.5	2.9	5.4	6.1	4.4	47	48	57	69	40
Vinter	2.2	1.7	1.7	÷0.3	0.5	116	104	215	118	98
Foraar	7.7	5.4	6.2	4.5	6.3	137	84	125	84	105
Sommer	17.6	15.2	14.7	17.3	16.0	203	131	225	159	178
Efteraar	9.1	7.4	8.4	9.4	8.6	116	105	157	235	133
Hele Aaret..	9.1	7.4	7.8	7.7	7.9	572	424	722	596	514

Askov Forsøgsstation ligger i det sydlige Midtjylland nær Kongeaen.

Lermarken har lettere, men noget kold og af Naturen kalkfattig, lermuldet Jord i god Kultur og Gødningskraft. Forfrugten har været Rodfrugter. Dæksæden Havre, gødet med Staldgødning og Kunstgødning. Græsforsøgene er hvert Foraar gødede med 200 kg Chilisalpeter pr. ha.

Sandmarken har højt liggende og sund, let sandmuldet Jord med Sandunderlag. Forfrugt: Rodfrugt. Rundbælg og Sneglebælg er i 1915 udlagt i staldgødet Havre, men er ikke gødet direkte under Væksten. Ager-Hejre er udlagt i 2-rd. Byg, som har faaet alsidig Kunstgødning, og er hvert Foraar gødet med 150 kg Chilisalpeter pr. ha.

Studsgaard Forsøgsstation i Midtjylland nær Herning har let sandmuldet Jord med stenet og ahlblandet Underlag. De her benyttede Arealer er i forholdsvis god Kultur.

Forfrugt: Rodfrugter. Dæksæd: Havre, gødet med alsidig Kunstgødning. Baade Rundbælg og Ager-Hejre er foraarsgødet med Kali- og Fosforsyregødning. Ager-Hejren har, men kun i 1916, faaet et Tilskud af 200 kg Chilisalpeter.

3. Oversigt over Vejrforholdene ved Askov.

	Middelvarme i C. ^o					Nedbør i mm				
	1914	1915	1916	1917	Middel for 31 Aar	1914	1915	1916	1917	Middel for 31 Aar
December...	3.1	3.6	0.0	1.7	1.3	95	99	125	77	66
Januar	0.1	÷0.2	3.5	÷1.9	÷0.2	30	84	103	39	46
Februar	4.2	1.0	÷0.2	÷2.2	÷0.2	44	35	33	7	38
Marts.....	3.5	0.6	0.2	÷1.5	1.5	79	48	36	28	49
April.....	8.4	6.4	6.4	2.9	5.6	45	19	46	34	42
Maj.....	10.9	9.9	12.0	11.2	10.8	30	34	77	12	46
Juni.....	14.8	14.3	11.1	16.7	14.2	91	12	91	63	59
Juli.....	18.2	14.7	14.6	15.2	15.6	156	108	82	44	75
August.....	16.9	14.5	14.5	16.0	14.9	30	143	85	138	95
September..	12.1	11.5	10.9	13.2	12.0	60	36	30	83	64
Oktober.....	8.5	6.2	7.5	6.7	7.8	62	11	103	117	79
November...	4.0	2.1	5.2	5.4	3.9	91	65	63	92	61
Vinter.....	2.5	1.5	1.1	÷0.8	0.3	169	218	261	123	150
Foraar.....	7.6	5.6	6.2	4.2	6.0	154	101	159	74	137
Sommer.....	16.6	14.5	13.7	16.0	14.9	277	263	258	245	229
Efteraar.....	8.2	6.6	7.9	8.4	7.9	213	112	196	292	204
Hele Aaret..	8.7	7.1	7.2	7.0	7.3	813	694	874	734	720

4. Oversigt over Vejrforholdene ved Studsgaard.

	Middelvarme i C. ^o					Nedbør i mm				
	1914	1915	1916	1917	Middel for 10 Aar	1914	1915	1916	1917	Middel for 10 Aar
December...	2.4	2.9	÷0.4	1.6	1.6	84	97	133	65	86
Januar	÷0.6	÷0.7	3.5	÷3.0	0.1	24	69	100	45	48
Februar	3.7	0.5	0.0	÷2.0	0.7	45	40	47	0	48
Marts.....	2.6	0.2	0.2	÷1.6	1.8	55	46	17	41	47
April.....	7.8	5.6	6.8	2.8	5.8	34	31	37	39	36
Maj.....	10.5	9.9	10.3	11.4	10.4	21	23	88	10	40
Juni.....	15.1	14.1	11.4	17.1	13.7	17	24	91	59	57
Juli.....	17.9	14.0	15.2	16.2	15.5	138	132	75	44	73
August.....	16.5	14.2	14.2	16.1	14.6	31	98	120	115	86
September..	11.8	10.8	10.4	12.9	11.2	107	59	45	78	61
Oktober.....	8.1	5.6	7.0	6.3	7.9	36	21	119	116	76
November...	3.8	1.6	5.3	5.1	3.4	90	96	88	113	90
Vinter.....	1.8	0.9	1.0	÷1.1	0.8	153	206	280	110	182
Foraar.....	7.0	5.2	5.8	4.2	6.0	110	100	142	90	123
Sommer.....	16.5	14.1	13.6	16.5	14.6	186	254	286	218	216
Efteraar.....	7.9	6.0	7.6	8.1	7.5	233	176	252	307	227
Hele Aaret..	8.3	6.6	7.0	6.9	7.2	682	736	960	725	748

5. Oversigt over Vejrforholdene ved Borris.

	Middelvarme i C. ^o					Nedbør i mm				
	1914	1915	1916	1917	Middel for 9 Aar	1914	1915	1916	1917	Middel for 9 Aar
December...	3.1	3.2	0.4	1.5	2.5	81	87	113	65	67
Januar	÷0.4	÷0.4	3.7	÷2.9	0.3	35	50	93	38	39
Februar	3.9	0.7	0.7	÷2.3	1.1	33	32	45	11	42
Marts	3.0	0.5	0.3	÷1.5	1.9	53	46	18	46	44
April	7.5	5.5	6.4	2.6	5.8	28	27	34	37	37
Maj	9.9	10.1	10.3	11.1	10.3	18	28	67	10	33
Juni	14.4	13.3	11.8	17.2	13.8	30	39	84	51	51
Juli	17.9	14.4	15.1	16.0	15.7	113	110	63	34	61
August	16.6	14.8	14.2	16.7	14.8	64	116	108	119	88
September ..	12.1	10.9	10.6	13.2	11.6	89	63	47	82	65
Oktober	8.2	5.9	7.1	6.7	7.7	41	12	105	131	57
November...	4.1	2.1	5.3	5.4	3.7	74	83	82	87	84
Vinter	2.1	1.2	1.8	÷1.2	1.3	149	169	251	114	148
Foraar	6.8	5.4	5.7	4.1	6.0	99	101	119	93	114
Sommer	16.3	14.2	13.7	16.6	14.8	207	265	255	204	200
Efteraar	8.1	6.3	7.7	8.4	7.6	204	158	234	300	206
Hele Aaret .	8.3	6.8	7.2	7.0	7.4	659	693	859	711	668

6. Oversigt over Vejrforholdene ved Tylstrup.

	Middelvarme i C. ^o					Nedbør i mm				
	1914	1915	1916	1917	Middel for 22 Aar	1914	1915	1916	1917	Middel for 22 Aar
December...	2.3	2.9	÷1.9	1.6	1.1	85	72	101	53	56
Januar	÷0.7	÷0.9	3.0	÷3.8	÷0.1	28	35	57	20	33
Februar	3.4	÷0.3	÷0.5	÷1.8	÷0.5	48	21	26	5	22
Marts	2.0	÷0.6	÷0.7	÷2.5	1.0	68	25	22	64	37
April	7.6	5.4	6.2	2.7	5.2	51	18	63	28	40
Maj	10.5	8.3	10.0	10.0	10.2	47	15	54	4	43
Juni	15.2	12.9	11.7	15.6	14.2	36	51	79	71	49
Juli	18.9	14.1	15.6	15.9	15.8	64	188	51	46	56
August	16.8	14.5	14.0	16.4	14.9	54	55	90	160	83
September ..	12.3	11.2	10.7	13.0	11.7	37	50	40	45	43
Oktober	7.6	5.9	7.3	6.5	7.5	35	36	107	93	59
November...	3.6	1.4	5.6	4.9	3.5	69	48	66	66	52
Vinter	1.7	0.6	0.2	÷1.3	0.2	161	128	184	78	111
Foraar	6.7	4.4	5.2	3.4	5.5	166	58	139	96	120
Sommer	17.0	13.8	13.8	16.0	15.0	154	294	220	277	188
Efteraar	7.8	6.2	7.9	8.1	7.6	141	134	213	204	154
Hele Aaret..	8.3	6.3	6.8	6.5	7.1	622	614	756	655	573

Borris Forsøgsareal nær Skern i Vestjylland har dyb sandmuldet Jord i god Kultur og Gødningskraft.

Forfrugt: Rodfrugt. De varige Græsarter er udlagte i Havre, gødet med alsidig Kunstgødning; til Græsset er hvert Foraar givet 200 kg Chilisalpeter pr. ha. De enaarige Arter er udlagte og gødede paa samme Maade, kun har Bælgplanterne ikke faaet Tilskud af Kvælstofgødning.

Forsøgsarealet i Herning Lavmose, Gelleruplund ved Herning, har vel formuldet Tørvebund, men Tørvelaget er af noget vekslende, paa mange Steder kun ringe Dybde.

Der er udlagt i Havre efter Blandsæd, og gødet hvert Aar med Kali- og Fosforsyregødning.

Tylstrup Forsøgsstation i Midt-Vendsyssel har let sandmuldet Jord med fint Sand som Underlag.

Rundbælgforsøget 1915 er udlagt i Havre efter Rodfrugt. Til Dæksæden er givet alsidig Kunstgødning, og Rundbælgen har i den følgende Vinter faaet Superfosfat og Kainit.

Ager-Hejreforsøget 1916 er udlagt i Havre efter Rodfrugt, og i den følgende April Maaned er Ager-Hejren gødet med Superfosfat og Kali, men ikke med Kvælstofgødning.